

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ ΘΕΣΕΩΝ **ΓΙΑ ΤΟ 6ο -ΕΚΤΑΚΤΟ- ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΟΥ ΣΥΝ**

(η πρόταση κατατίθεται σε ψηφοφορία μόνο στα μέλη των Πολιτικών Κινήσεων και όχι στην Κ.Π.Ε.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Ο ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΣ ΣΕ ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ - Η ΑΡΙΣΤΕΡΑ ΑΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΤΗ

Το έκτακτο συνέδριο του Συνασπισμού της Αριστεράς, των Κινήματων και της Οικολογίας συγκαλείται σε μια εξαιρετικά κρίσιμη περίοδο, κατά την οποία οι εκμεταλλευόμενες τάξεις σε Ελλάδα και Ευρώπη καλούνται να υποστούν την ταχύτερη κατεδάφιση των δικαιωμάτων τους και του βιοτικού τους επιπέδου στα όρια της εξαθλίωσης.

Η διεθνής καπιταλιστική κρίση βρήκε τις δυνάμεις της παγκόσμιας αριστεράς και του εργατικού κινήματος ιδεολογικοπολιτικά απροετοίμαστες και αποπροσανατολισμένες από τα κυρίαρχα μοντέλα κατανάλωσης, πίστωσης και ΜΜΕ. Μολονότι η παγκόσμια και η ευρωπαϊκή αριστερά μιλούσε εδώ και χρόνια για βαθιά και σύνθετη οικονομική κρίση που έχει καθολικά χαρακτηριστικά (κρίση κλιματικής αλλαγής, κρίση πρώτων υλών, κρίση ενεργειακή, κρίση διατροφική) και δομικές αιτίες, δεν μπόρεσε να διαμορφώσει τους όρους μιας ισχυρής παγκόσμιας ή περιφερειακής αντι-ηγεμονίας που θα αξιοποιούσε άμεσα τον ιστορικό χαρακτήρα της κρίσης, ανοίγοντας σε νέες βάσεις την προοπτική και το περιεχόμενο του κοινωνικού μετασχηματισμού και του σοσιαλισμού της εποχής μας.

Τα παραδείγματα αριστερής διακυβέρνησης των χωρών της Λατινικής Αμερικής και του μερικού συντονισμού τους, δεν είναι από μόνα τους ικανά να αποτελέσουν τον μπόουσουλα της ανασυγκρότησης της παγκόσμιας αριστεράς. Επίσης το ΚΕΑ στην Ευρώπη αδυνατεί να προχωρήσει τις ενοποιητικές του διαδικασίες και να διαμορφώσει μια πειστική εναλλακτική πρόταση κοινωνικού μετασχηματισμού.

Από την άλλη πλευρά οι εθνικές αστικές τάξεις και οι οικονομικές ελίτ της Ευρώπης, σε υψηλό βαθμό διεθνοποιημένες στο συντονισμό και την δράση τους και εφοδιασμένες με τα αντίστοιχα θεσμικά εργαλεία και την σχετική εμπειρία, προσπαθούν εντείνοντας την ταξική εκμετάλλευση να κερδίσουν χρόνο (συνέχισης της ικανοποιητικής κερδοφορίας των κεφαλαίων τους), ώστε να μπορέσουν είτε να συγκροτήσουν «αποτελεσματικές» εθνικές ή διεθνοποιημένες στρατηγικές για την «έξοδο» από την κρίση υπερσυσσώρευσης κεφαλαίου που έχουν οδηγηθεί, είτε να υποστούν τις μικρότερες δυνατές απώλειες στα πλαίσια αυτής.

Σε αυτόν τον άνιστο κοινωνικό και ταξικό πόλεμο που ήδη άρχισε, θα συνεχιστεί επί μακρόν και που προκάλεσε για άλλη μια φορά η διεθνής καπιταλιστική κρίση (στην πιο νεοφιλελεύθερη εκδοχή της), η ελληνική αριστερά στο σύνολό της -ιδιαιτέρα όμως η ριζοσπαστική- και πρώτο απ' όλα το κόμμα μας, οφείλει να επανεξετάσει τα ζητήματα στρατηγικής, λειτουργίας, προσανατολισμού και δράσης της. **Οι προσδοκίες του κόσμου της εργασίας από την πολιτική αριστερά θα είναι στο εξής κλιμακούμενες και ευθέως ανάλογες του ιστορικού της ρόλου.** Οι συνθήκες αυτές επιβάλλουν στο κόμμα μας και την ηγεσία του να προχωρήσει σε ριζικό επαναπροσδιορισμό των πιο «αδύνατων» φυσιογνωμικών και οργανωτικών χαρακτηριστικών του: αριστερός ευρωπαϊσμός / κοσμοπολιτισμός, έλλειμμα λαϊκότητας και ταξικών αναφορών, συγκεντρωτική / καθετοποιημένη δομή.

Η πολιτική απόφαση του έκτακτου συνεδρίου πρέπει να υπερβαίνει κατά πολύ σε ριζοσπαστικό περιεχόμενο τις πολιτικές αποφάσεις των δύο τελευταίων Τακτικών Συνεδρίων (4ου-5ου) και του Προγραμματικού, ώστε να μπορέσει να αντιστοιχηθεί αποτελεσματικά με τις δυναμικές της σφοδρής ταξικής σύγκρουσης που θα προκαλέσει η νέα καπιταλιστική κρίση και στην χώρα μας.

Το ζήτημα σήμερα δεν είναι απλά να μετατοπιστεί η κεντρική πολιτική εκφώνηση του κόμματος ολίγον αριστερότερα, ούτε να μετατοπιστούν αντίστοιχα κάποιες ομάδες της «κλειστής» στελεχικής και συνδικαλιστικής του αριστοκρατίας. Δεν είναι απλά να ανανεωθεί μερικώς σε πρόσωπα το στελεχικό apparatus, ούτε πολύ περισσότερο να φτιαχτεί μια ιδεολογικά ανεργμάτιστη, ερμαφρόδιτη και αυτόκλητη «προεδρική φρουρά». Δεν είναι να διευρύνουμε λίγο παραπάνω την εκλογική επιρροή της δικής μας αριστεράς και να αρκεστούμε σε αυτό.

Το πιο κρίσιμο σήμερα είναι να συνεχιστεί η επίπονη, παραγωγική, ανασυνθετική διαδικασία που εγκαινίασε η συγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ, με προοπτική τη σταδιακή μετατροπή του σε ενιαίο πολιτικό υποκείμενο που θα εκπροσωπεί πολιτικά τις εκμεταλλεζόμενες τάξεις και θα δίνει σοσιαλιστική προοπτική στους αγώνες τους.

Στις καλές στιγμές του, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει αποδείξει ότι είναι μια ανοιχτή πολιτική συσπείρωση της αριστεράς που παρά τα εσωτερικά προβλήματά της, μπορεί να διαμορφώνει ελκυστική και διακριτή πολιτική/κοινωνική ταυτότητα. Ότι μπορεί να συνθέτει και να προβάλλει αποτελεσματικά τις θέσεις μιας σύγχρονης αντικαπιταλιστικής οπτικής, την οποία έχουν ανάγκη οι υποτελείς τάξεις στον τόπο μας.

Η εκτίμησή μας είναι ότι η ανασυνθετική διαδικασία - υπό τις νέες συνθήκες της ταξικής πάλης - όχι μόνο δεν θα εμποδιστεί από τους επιμέρους ανταγωνιστικούς σχεδιασμούς που περικλείονται στο εσωτερικό της υπαρκτής πολιτικής αριστεράς, αλλά αντίθετα θα γνωρίσει μια νέα πρωτόγνωρη προώθηση. Αυτή με τη σειρά της και με επίκεντρο τις πληττόμενες δυνάμεις της εργασίας, είναι ικανή να αναδιατάξει σαρωτικά το σύνολο του μεταπολιτευτικού ιδεολογικού, πολιτικού και κοινωνικού χάρτη.

Στα πλαίσια αυτά οι δυνάμεις του Συνασπισμού, του ΣΥΡΙΖΑ και της ευρύτερης ριζοσπαστικής αριστεράς, οφείλουν να ξεπεράσουν τα φαινόμενα εσωστρέφειας και να βρεθούν άμεσα σε όλα τα μήκη και πλάτη των μαχών με ένα ενωτικό κι ευέλικτο σχέδιο κινηματικής αντίστασης, με ένα οριζοντιοποιημένο μοντέλο οργάνωσης που θα αντιστοιχεί στο σύγχρονο κοινωνικό καταμερισμό, με ένα συνεκτικό πρόγραμμα διαρθρωτικών αλλαγών, με πολλαπλές πρωτοβουλίες διεθνούς και εγχώριου συντονισμού των δυνάμεων της εργασίας και της νεολαίας, με μια εμπνευσμένη ιδεολογική αντεπίθεση που θα αναδεικνύει την επικαιρότητα των αναλύσεων του δημιουργικού μαρξισμού και την απελευθερωτική διάσταση του σοσιαλισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Η ελληνική κοινωνία γνώριζε έντονα κρισιακά φαινόμενα πριν ακόμα η παγκόσμια κρίση χτυπήσει την πόρτα της. Το δικομματικό πολιτικό σύστημα βρισκόταν ήδη σε φάση απονομιμοποίησης και συνέχιζε να λειτουργεί χάρη στις πελατειακές σχέσεις και τη στήριξη των ΜΜΕ, αναλόγως του πού κατευθύνονταν τα δημόσια έργα και οι ιδιωτικοποιήσεις. Η οικονομία ακολουθούσε πολύ χαμηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, δέσμια ενός σχεδιασμού που περιοριζόταν σε επενδύσεις στον τριτογενή τομέα, φαραωνικά έργα τύπου Ολυμπιακών Αγώνων και υπέρμετρη σπατάλη, ενώ η επιλογή του κεφαλαίου να στηρίξει την κατανάλωση διά του δανεισμού (ως αντίβαρο στην πραγματική μείωση των εισοδημάτων) είχε αρχίσει να δείχνει τα καταστροφικά αποτελέσματά της: υπερχρέωση των νοικοκυριών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, διάλυση του κοινωνικού ιστού.

Σε κάποιο βαθμό, η άφιξη της παγκόσμιας κρίσης λειτούργησε επανανομιμοποιητικά για τις κυρίαρχες πολιτικές. **Το ΠΑΣΟΚ ως κυβέρνηση, βρήκε πρόσφορο έδαφος για να εφαρμόσει την πιο ανάλγητη, ταξική και νεοφιλελεύθερη πολιτική που έχει γνωρίσει η χώρα από τη Μεταπολίτευση.** Πρόκειται για χονδροειδή πολιτική εξαπάτηση του εκλογικού σώματος, δεδομένου πως στο πρόγραμμά του είχε παρουσιάσει μια ηπιότερη εκδοχή για την έξοδο από την κρίση. Τώρα επιτίθεται στις κατακτήσεις και τα δικαιώματα των εργαζομένων, υπερβαίνοντας ενίοτε ακόμα και τις πιο άγριες επιθυμίες του κεφαλαίου. Βρίσκεται σε απόλυτο συντονισμό με τις κυρίαρχες δυνάμεις και το διευθυντήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα καθοδηγείται από αυτό.

Στο οικονομικό πεδίο κινείται συστηματικά δεξιότερα της Νέας Δημοκρατίας, συμπεριφερόμενο ως ο πολιορκητικός κριός για την κατεδάφιση των κοινωνικών κατακτήσεων. **Στο πλαίσιο αυτό αναπόφευκτα υπάρχουν αντιρρήσεις στο εσωτερικό του, αυτές όμως ούτε αποκρυσταλλώνονται ούτε αποκτούν ενιαία έκφραση. Ίσα-ίσα, σε κορυφαίο συνδικαλιστικό επίπεδο η κατάσταση ελέγχεται απόλυτα από τη διεύθυνση του κόμματος, όπως αποδείχθηκε στο πρόσφατο συνέδριο της ΓΣΕΕ.** Επιπρόσθετα, ως κυβέρνηση τείνει να υιοθετήσει μια "εθνική ρητορική" στην εκφώνηση του λόγου του, ψαρεύοντας στα θολά νερά του εθνικισμού και προσπαθώντας να κινητοποιήσει τα πιο συντηρητικά αντανάκλαστικά της κοινωνίας.

Απ' την άλλη, η ΝΔ βρίσκεται σε κατάσταση πολιτικής αμηχανίας. Διαπιστώνει ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ υιοθετεί την οικονομική της πολιτική, ξεπερνώντας την μάλιστα από τα δεξιά. Έτσι είναι αναγκασμένη επί της ουσίας να στηρίζει τα κυβερνητικά μέτρα και ειδικά στο εξωτερικό να

εμφανίζεται πλήρως ταυτισμένη με την κυβέρνηση. Στο εσωτερικό διαφοροποιείται σε δευτερεύοντα ζητήματα αρθρώνοντας μια ρητορική σχετικά με την ανάπτυξη.

Με την ανάδειξη του Αντώνη Σαμαρά στην ηγεσία της, η ΝΔ έχει μετατοπίσει δεξιότερα τον άξονά της σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και δικαιωμάτων (π.χ. ψήφος στους μετανάστες). Ωστόσο δυσκολεύεται να ανακάμψει, διότι από τη μια η οικονομική της πρόταση υιοθετείται και εφαρμόζεται από το ΠΑΣΟΚ, από την άλλη ο ΛΑΟΣ έχει ήδη εκφωνήσει την πολιτική του Σαμαρά στα «εθνικά» θέματα. Ο διακριτικός δρόμος που ακολουθεί η Ντόρα Μπακογιάννη αφήνει περιθώρια για τη δημιουργία στο μέλλον νέου κομματικού σχηματισμού στο πλαίσιο της κεντροδεξιάς που θα καλύπτει με μεγαλύτερη συνέπεια τον «μεσαίο» χώρο.

Ο ΛΑΟΣ διανύει μέρες πολιτικής ευφορίας, παρά τις αρχικές προβλέψεις ότι η ανάδειξη Σαμαρά στην ηγεσία της ΝΔ θα τον συμπίεσει. Με την επιλογή του να εμφανίζεται ως ο πλέον ένθερμος και σταθερός υποστηρικτής της κυβερνητικής πολιτικής, ο ΛΑΟΣ στηρίζει την προσπάθεια Παπανδρέου να μεταβάλει την κρίση σε εθνική υπόθεση. Ως αντάλλαγμα κερδίζει την άτυπη στήριξη των ΜΜΕ, στα οποία ο Γ. Καρατζαφέρης εμφανίζεται περίπου ως συγκυβερνήτης, διατυπώνοντας «οικουμενικές προτάσεις» που τον βγάζουν από το ακροδεξιό κάδρο. Παράλληλα όμως δεν κάνει εκπτώσεις στη σκληρή γραμμή του σε θέματα όπως το μεταναστευτικό, η είσοδος της Τουρκίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση κλπ.

Περνώντας στις δυνάμεις που αμφισβητούν το πολιτικό κατεστημένο, το ΚΚΕ εξακολουθεί να ιεραρχεί λανθασμένα ως μέγιστη προτεραιότητα την οργανωτική του μεγέθυνση. Κάτω από αυτό το πρίσμα αντιμετωπίζει και επιχειρεί να αξιοποιήσει την επίθεση που δέχονται οι εργαζόμενοι. Ο λόγος του εξακολουθεί να είναι ανθενωτικός και οι προτάσεις του γενικές και αόριστες, παραπέμποντας τα πάντα στο μέλλον. Αρνείται κάθε συζήτηση για ενότητα και κοινή δράση, κινείται διχαστικά στους συνδικαλιστικούς χώρους, ο λόγος του είναι μόνιμα καταγγελτικός χωρίς διάθεση να «μπλέξει» με τη διατύπωση προτάσεων, οι οποίες θα μετέτρεπαν τις καταγγελίες σε προτάσεις με ουσιαστικό πολιτικό περιεχόμενο. Στο εσωτερικό του όμως υπάρχουν φωνές που βάζουν τις ανάγκες της πραγματικότητας πάνω από τα στενά κομματικά συμφέροντα, για το λόγο αυτό πρέπει να πυκνώσουν οι αναφορές στα μέλη και τους οπαδούς του για την ανάγκη της κοινής δράσης.

Οι Οικολόγοι-Πράσινοι βρίσκονται εξαιτίας της κρίσης σε σταυροδρόμι. Τώρα δεν αρκούν οι προτάσεις για «πράσινη ανάπτυξη», όταν μάλιστα απευθύνονται σε αυτούς που οξύνουν την κρίση και τη ρίχνουν στις πλάτες των κοινωνικά ασθενέστερων. Η χαμηλή έως ανύπαρκτη σύνδεσή τους με το εργατικό κίνημα, επιτείνει την αδυναμία τους να κάνουν παρεμβάσεις στο συνδικαλιστικό επίπεδο. Ως ριζοσπαστική αριστερά οφείλουμε να θέτουμε στους Οικ-Πρ τα πραγματικά διλήμματα, καλώντας τους να τοποθετηθούν και με ταξικούς όρους.

Τέλος, η εξωκοινοβουλευτική Αριστερά καταγράφει αξιόλογη συμμετοχή στους κοινωνικούς και συνδικαλιστικούς αγώνες. Η παρουσία της είναι συνεχής και η διάθεσή της για κοινή δράση εμφανίζεται σταθερά, ειδικά το τελευταίο διάστημα. Ακόμα και ορισμένες αναλύσεις της για την πρόσφατη καπιταλιστική κρίση συναντιούνται με τις αναλύσεις που γίνονται μες στον Συνασπισμό και τον ΣΥΡΙΖΑ, ενώ σε επίπεδο βάσης ήδη έχουν ληφθεί κάποιες κοινές πρωτοβουλίες. Από την άποψη αυτή, παρά τις πολιτικές και ιδεολογικές διαφορές μας, πρέπει να συναντήσουμε το χώρο αυτό στο συνδικαλιστικό, το περιβαλλοντικό και το αυτοδιοικητικό κίνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΕΞΟΔΟ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Η αριστερά πρέπει να θέσει στους εργαζόμενους επιτακτικά μια σειρά ερωτημάτων που θα αποδομούν τη νεοφιλελεύθερη ηγεμονία:

- Πώς από την «ισχυρή ελληνική οικονομία» που μας βομβάρδιζε ο δικομματισμός μέχρι και πριν λίγο καιρό, σήμερα βαδίζουμε στη μετ' επαίνων «ελεγχόμενη» χρεωκοπία;

- Πώς από τη μυθολογία της «ήπιας προσαρμογής» περάσαμε στην πιο σκληρή αντεργατική επίθεση των τελευταίων 35 χρόνων, με δραστικές περικοπές στις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων, μείωση της κατώτερης σύνταξης, αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης, στοχοποίηση του 14ου μισθού, προοπτική απελευθέρωσης των απολύσεων στο Δημόσιο, γενικό πάγωμα των προσλήψεων κλπ;

- Τι είναι τελικά αυτό που οδηγεί την Ελλάδα στη χρεωκοπία; Πρέπει να θυσιαστεί το βιοτικό επίπεδο των εργαζόμενων για να σωθεί η χώρα, όπως προσπαθούν να μας πείσουν;

- Θα καταφέρει η κυβέρνηση και οι διεθνείς επιτηρητές (ΕΕ, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο) να βάλουν «τάξη στο σπίτι μας» και να σώσουν την ελληνική οικονομία;

Τέλος, η πολιτική αριστερά πρέπει (χωρίς στρατηγική ξεροκεφαλιά και ρεφορμιστικές εμμονές) να θέσει και η ίδια ένα βασανιστικό ερώτημα στον εαυτό της: Ποιες πρέπει να είναι οι θέσεις και οι διεκδικήσεις της Αριστεράς και του εργατικού κινήματος σχετικά με το έλλειμμα και τη χρεωκοπία της χώρας;

Οι απαντήσεις της αριστεράς στα παραπάνω ερωτήματα, θα πρέπει να προκύπτουν από μια σύγχρονη ανάλυση της παγκόσμιας και εθνικής οικονομικής συγκυρίας από μαρξιστικές θέσεις.

2α. Η Ελλάδα υπό κηδεμονία και το φάσμα της χρεωκοπίας

Η σημερινή έκρηξη της κερδοσκοπίας πάνω στο δημόσιο χρέος, καθώς και η προκλητική απόπειρα να περάσει το βάρος της χρεωκοπίας εξ ολοκλήρου στους ώμους των εργαζόμενων και των φτωχών λαϊκών στρωμάτων, υπογραμμίζουν το πόσο αντιδραστικό είναι το καπιταλιστικό σύστημα και κάνουν επείγουσα την επικαιρότητα του σοσιαλισμού.

Το γιγάντιο δημόσιο χρέος είναι αποκλειστικό δημιούργημα της άρχουσας τάξης και του σημερινού κράτους που την υπηρετεί. Το δημιούργησαν:

- Οι επιδοτήσεις στους καπιταλιστές. Άμεσα με τις φοροαπαλλαγές προς το μεγάλο κεφάλαιο, έμμεσα με την ανοχή στη φοροδιαφυγή, την εισφοροδιαφυγή και την κατασπατάληση των παχυλών ενισχύσεων που ουδέποτε επενδύνθηκαν όπως προβλεπόταν, έστω και με αστικούς όρους.

- Η διαχρονική κακοδιαχείριση των δημόσιων επιχειρήσεων και υπηρεσιών προς όφελος των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων - η υπερχρέωση των νοσοκομείων και των ασφαλιστικών ταμείων προς τους προμηθευτές είναι χαρακτηριστικό αλλά όχι το μόνο παράδειγμα.

- Οι υπέρογκες κρατικές δαπάνες για αγορά όπλων και για τους τόκους των κερδοσκοπών δανειστών του Δημοσίου.

- Οι σαρωτικές ιδιωτικοποιήσεις ακόμα και κερδοφόρων δημόσιων επιχειρήσεων που έχουν στερήσει μεγάλες πηγές εσόδων από το κράτος.

Μερικά πολύ ανάγλυφα παραδείγματα:

- Το 67,5% των συνολικών φορολογικών εσόδων του 2009 κατευθύνθηκαν στα χαρτοφυλάκια των μεγαλοδανειστών του κράτους, δηλαδή κυρίως σε ντόπιες και ξένες τράπεζες και γενικά στους παρασιτικούς κατόχους Ομολόγων και Εντόκων Γραμματίων του Ελληνικού Δημοσίου.

- Τη στιγμή που αποφασίστηκε το περίφημο πακέτο των 28 δισ. Ευρώ ενίσχυσης στις τράπεζες, ισοδυναμούσε με το 12,4% του δημόσιου χρέους και με αυτό το ποσό θα μπορούσαν να τις έχει εξαγοράσει όλες το κράτος.

- Από το 2004 ο συντελεστής φορολόγησης των κερδών των ΑΕ έχει μειωθεί σταδιακά κατά 10% (από 35 σε 25), ενώ στο ίδιο διάστημα τα κέρδη των 300 μεγαλύτερων ΑΕ αυξήθηκαν κατά 365%.

- Η ετήσια φοροδιαφυγή υπολογίζεται στα 20 δισ. ευρώ, δηλαδή σχεδόν το 40% του ελλείμματος του προϋπολογισμού, έστω και με τους σημερινούς κοινωνικά άδικους όρους φορολογίας.

- Μόνο για το 2009-2010 το ύψος των εξοπλιστικών δαπανών, στην ουσία δαπάνες σκοπιμότητας για να υπηρετηθούν ευρω-ατλαντικά συμφέροντα, θα ανέλθει σε 6 δισ. Ευρώ.

- Από τα τρία μεγαλύτερα πρόσφατα σκάνδαλα (Siemens, δομημένα ομόλογα, Βατοπέδι) χάθηκαν για το κράτος 2,675 δισ Ευρώ.

Το σωρευτικό αποτέλεσμα αυτού του είδους των φαινομένων, είναι σήμερα ένα δημόσιο χρέος που ανέρχεται σε πάνω από 300 δισ. ευρώ, όπως προκύπτει από έκθεση επιτροπής που συγκροτήθηκε στα τέλη Οκτωβρίου του 2009 με κυβερνητική πρωτοβουλία.

Το υψηλό χρέος είναι επιπλέον πηγή κερδών για τους κερδοσκόπους τραπεζίτες - δανειστές του δημοσίου. Για να εξυπηρετήσει αυτό το χρέος η κυβέρνηση, θα δημιουργήσει νέο δανειζόμενη φέτος από αυτούς (τουλάχιστον) ακόμα 55 δισεκατομμύρια. Μόνο για τους τόκους των δανείων, το κράτος θα τους καταβάλει 12,30 δισ. ευρώ. Δηλαδή, οι δανειστές θα «τσεπώσουν» φέτος περίπου 1 δις ευρώ περισσότερα από τις προβλεπόμενες επιχορηγήσεις του δημοσίου προς τα ασφαλιστικά ταμεία, 2 δις περισσότερα από τις δημόσιες επενδύσεις, υπερδιπλάσιο ποσό από τις προβλεπόμενες δημόσιες δαπάνες για την Υγεία και κάτι λιγότερο από διπλάσιο από τις δαπάνες για την Παιδεία - συνολικά, σχεδόν το 1/4 των φορολογικών εσόδων του έτους. Άλλα 19,5 δις θα «επιστραφούν» στους τραπεζίτες ως χρεολύσια. Με άλλα λόγια, από τα 55 δις Ευρώ που θέλει φέτος να δανειστεί η κυβέρνηση, τα 32,5 θα πάνε πίσω στις τσέπες των τραπεζιτών.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ολόκληρη την περσινή χρονιά, οι ελληνικές τράπεζες δανείζονταν από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα με επιτόκιο κάτω του 1% και μετά αγόραζαν ελληνικά κρατικά ομόλογα, κερδίζοντας σημαντικά ποσά από τη διαφορά των επιτοκίων, με την απόδοση τώρα των δεκαετών κρατικών ομολόγων να έχει εκτοξευτεί σε ύψη ρεκόρ, φτάνοντας στα τέλη Ιανουαρίου του 2010 το 7,24%! Στη δε «πετυχημένη» απόπειρα δανεισμού της κυβέρνησης στα τέλη του περασμένου Γενάρη, η κερδοσκοπική εκτόξευση του αντίστοιχου επιτοκίου προκάλεσε ρεκόρ συμμετοχής ξένων επίδοξων δανειστών, οι οποίοι τελικά δάνεισαν στο κράτος 8 δισ. με το ληστρικό επιτόκιο 6,2%. Μόνο σε αυτή την «επιτυχημένη» απόπειρα δανεισμού, το χρέος του ελληνικού κράτους τούς απέφερε το «ευτελές» ποσό των 496 εκατομμυρίων ευρώ, δηλαδή σχεδόν δύομισι φορές το φετινό προϋπολογισμό του ΟΣΚ!

Η κυβέρνηση, τα αστικά κόμματα και τα κυρίαρχα ΜΜΕ, επί ένα τρίμηνο κραυγάζουν υστερικά ότι «τα σκληρά μέτρα είναι αναγκαία για να κατευνάσουμε τις αγορές και να ρίξουμε το spread». Η άποψη αυτή όμως, αποτελεί ένα μεγαλοπρεπές ψέμα. Αυτό που γυρεύουν κυνικά οι αγορές είναι να κοπούν οι μισθοί και οι συντάξεις, για να εξοικονομηθούν άμεσα τα χρήματα για τους τόκους τους, καθώς και για να συμπιεστεί το εργατικό /εργασιακό κόστος στα επίπεδα των Βαλκανίων. Οι θυσίες των εργαζόμενων είναι στην πραγματικότητα άσχετες με το ύψος του “spread”: όσες θυσίες κι αν δεχθούν οι εργαζόμενοι, τίποτε δεν εξασφαλίζει ότι θα πέσουν τα επιτόκια δανεισμού του ελληνικού κράτους.

Όσο η κρίση του καπιταλισμού διαρκεί, όσο η παγκόσμια οικονομία δεν μπαίνει σε πορεία πραγματικής ανάπτυξης, τόσο το δημόσιο χρέος θα αποτελεί μια πιεστική πραγματικότητα ακόμα και για τις ισχυρότερες καπιταλιστικές χώρες, δημιουργώντας το έδαφος για αυξημένη κερδοσκοπία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι ούτε η κρίση, ούτε το υψηλό δημόσιο χρέος είναι ελληνικές ιδιαιτερότητες. Πολύ μεγαλύτερες και ισχυρότερες καπιταλιστικές χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Βρετανία, η Γερμανία, η Γαλλία, έχουν ξοδέψει σχεδόν 15 τρις δολάρια από τους προϋπολογισμούς τους, αλλά δεν έχουν καταφέρει να μπουν σε μια ουσιαστική τροχιά ανάκαμψης. Το αποτέλεσμα είναι να έχουν ελλείμματα ρεκόρ (με πρώτες τις ΗΠΑ και τη Μ. Βρετανία) που υπονομεύουν τη σταθερότητά τους και θέτουν σε κίνδυνο τα νομίσματά τους.

Η κατάσταση είναι πολύ δύσκολη. Το κλίμα για την Ελλάδα είναι εξαιρετικά αρνητικό. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο παίζονται διάφορα πολιτικά παιχνίδια από αξιωματούχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων κρατών, αλλά το πρόβλημα δεν είναι «στημένο», όπως από μερικούς αφήνεται να εννοηθεί, ούτε οφείλεται σε υπερβολές του ξένου τύπου, εκούσια στοχοποίηση της χώρας από ξένες κυβερνήσεις και άλλα παρόμοια. Η συνομωσιολογία δεν είναι καλός σύμβουλος σε τέτοια ζητήματα. Υπάρχει μεν πολιτική διάσταση στην παρούσα κρίση, αλλά αυτή πατάει στις πραγματικές αδυναμίες του ελληνικού κράτους και κατ' επέκταση της οικονομίας και κοινωνίας.

Ο κίνδυνος χρεωκοπίας παραμένει υπαρκτός και άμεσος. Η υποτιθέμενη «διέξοδος» που έδωσαν οι Ευρωπαίοι εταίροι δεν είναι για να μας σώσει, αλλά για να μας οριοθετήσει ως προβληματική οικονομία. Η Ελλάδα είναι υποχρεωμένη σε τακτά διαστήματα να εκτελεί πληρωμές στο εξωτερικό, πολλές εκ των οποίων είναι αποπληρωμές παλαιότερων δανείων. Για να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις, πρέπει να δανείζεται σε επίσης τακτά διαστήματα - συχνά οι πληρωμές είναι στην αρχή του έτους, γι' αυτό ο κύριος όγκος είναι μέχρι τον Απρίλιο και μετά τον Σεπτέμβριο. Δημιουργείται έτσι πεδίο για τα διάφορα όρνεα των χρηματοπιστωτικών αγορών να σπεκουλάρουν πάνω στο ελληνικό χρέος για να επιβάλουν υψηλότερα επιτόκια. Σημειωτέον ότι η τακτική αυτή βοηθά εν γένει στην

υποτίμηση του ευρώ και κάνει την οικονομία της Γερμανίας περισσότερο ανταγωνιστική στις εξαγωγές της. Έτσι οι κερδοσκόποι ποντάρουν και σε γενικότερη υποτίμηση (κρίση) του ευρώ, οπότε τα κέρδη θα είναι πραγματικά γιγαντιαία.

2β. Η Ελλάδα σε βαθιά ύφεση - Οι κοινωνικές κατακτήσεις στο απόσπασμα

Ο ελληνικός καπιταλισμός βρίσκεται μπροστά στο φάσμα της βαθιάς ύφεσης. Τα στοιχεία για την εξέλιξη του ΑΕΠ στο τελευταίο τρίμηνο του 2009 είναι αποκαρδιωτικά: πτώση κατά 2%. Κι όλα αυτά αντανakλούσαν μόνο την επίθεση της κυβέρνησης της ΝΔ, η οποία ήταν σχετικά ήπια σε σύγκριση με την «καταιγίδα» που μόλις άρχισε να υλοποιεί η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Οι δραστικές περικοπές στο βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων είναι βέβαιο ότι θα τσακίσουν την αγοραστική δύναμη και θα παρατείνουν την ύφεση. Έτσι ούτε το δημόσιο χρέος θα αντιμετωπίσουν, ούτε το δανεισμό του κράτους αναμένεται να κάνουν αισθητά φθηνότερο.

Την εκτίμηση αυτή επιβεβαιώνει το παράδειγμα της Ιρλανδίας: πριν από ενάμιση χρόνο, η κυβέρνησή της προχώρησε σε πρόγραμμα άγριων περικοπών. Οι μισθοί των δημοσίων υπαλλήλων μειώθηκαν κατά 7%, οι συντάξεις περικόπηκαν επίσης, οι κοινωνικές δαπάνες σχεδόν εξαλείφθηκαν. Τίποτα από αυτά δεν έφερε αποτέλεσμα, αλλά αντίθετα βύθισαν τη χώρα σε ακόμα βαθύτερη ύφεση: το ΑΕΠ έχει μειωθεί κατά 10,5% από το Γενάρη του 2007 μέχρι σήμερα! Το αποτέλεσμα είναι ότι η Ιρλανδία, παρά τα σκληρά μέτρα και την κεκτημένη ταχύτητα απ' την υψηλή ανάπτυξη των προηγούμενων χρόνων, σήμερα διαθέτει ένα σταθερά υψηλό "spread", αποτελώντας αγαπημένο παιδί των κερδοσκόπων μαζί με την Ελλάδα, την Ισπανία και την Πορτογαλία.

Το ζήτημα, λοιπόν, δεν είναι να προσπαθήσουμε να «κατευνάσουμε τους κερδοσκόπους», θυσιάζοντας το βιοτικό μας επίπεδο στο βωμό τις ακόρεστης παρασιτικής τους δίψας για κέρδη. Το σημαντικό είναι να τους αφοπλίσουμε. Να τους επιβάλουμε τα ριζικά μέτρα που απαιτούνται για να ελέγξουμε την οικονομία και να την βάλουμε σε τροχιά ανάπτυξης προς όφελος των λαϊκών μαζών. Αυτό που πρέπει να γίνει κατανοητό, είναι ότι καμμία λύση προς όφελος των εργαζομένων δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς σύγκρουση με τον καπιταλισμό.

Η χρεωκοπία είναι γέννημα της σπατάλης, της διαφθοράς και της κερδοσκοπίας που ταυτίζονται με το καπιταλιστικό σύστημα και τους θεσμούς του. Και η επίκλησή της είναι ένα από τα κύρια όπλα που χρησιμοποιεί διαχρονικά η αστική τάξη, για να τρομοκρατήσει τους εργαζομένους και να φορτώσει την ευθύνη στις πλάτες τους, προκαλώντας ακόμα πιο μαζική εξαθλίωση και ακόμα πιο παρατεταμένη ύφεση. Όσο τα μεγέθη του ελληνικού καπιταλισμού δεν θα βελτιώνονται, το κεφάλαιο θα απαιτεί «κι άλλο αίμα»: μετά την de facto κατάργηση του 14ου μισθού στο δημόσιο, στην ατζέντα θα μπει η επέκταση του μέτρου στον ιδιωτικό τομέα, η πλήρης απελευθέρωση των απολύσεων, η κατάργηση του επιδόματος ανεργίας, η πληρωμή διδάκτρων στην εκπαίδευση, η κατάργηση του ΕΣΥ. Μία προς μία, θα αποτελέσουν παρελθόν οι εργατικές κατακτήσεις που έκαναν την ζωή πιο ανθρώπινη τα τελευταία 50 χρόνια.

2γ. Οι προκλητικές σπατάλες της εγχώριας αστικής τάξης

Η γενεσιουργός αιτία που κάνει σήμερα το κράτος σπάταλο είναι ο ταξικός του χαρακτήρας. Το κράτος είναι σχεδιασμένο για να διευκολύνει την απρόσκοπτη κερδοφορία της αστικής τάξης. Για να υπηρετηθούν αυτοί οι θεμελιώδεις σκοποί είναι ανάγκη το κράτος να στηρίζεται σε τρία βασικά στοιχεία που αποτελούν πηγή αδιάκοπων χρεών και ελλειμμάτων: (i) διαρκής τροφοδότηση της κερδοφορίας του κεφαλαίου μέσα από διάφορες διόδους - κρατικές επιδοτήσεις, φοροαπαλλαγές κλπ, (ii) τεράστιος γραφειοκρατικός/διαχειριστικός μηχανισμός, σχεδιασμένος να αποκλείει το λαό από κάθε ουσιαστικό έλεγχο και να παρέχει τεράστια περιθώρια καταχρήσεων σε μια πλειάδα «ειδικών» της εξουσίας, (iii) ισχυρός ιδεολογικός και κατασταλτικός μηχανισμός, φυσικής και πνευματικής καταπίεσης με όλα τα εξαρτήματά του, σχεδιασμένος να υπερασπίζεται τα συμφέροντα και την εξουσία της άρχουσας τάξης (αστυνομία, στρατός, δικαστές, κλήρος κ.ά)

Ας δούμε πιο αναλυτικά ορισμένες ενδεικτικές κατηγορίες κολοσσιαίας κρατικής σπατάλης, που φανερώνουν ότι την αποκλειστική ευθύνη για τα χρέη την έχει ο καπιταλισμός και το κράτος που τον υπηρετεί:

- **Πολλαπλές επιδοτήσεις στους καπιταλιστές:** Ενώ οι εργαζόμενοι και οι συνταξιούχοι καλούνται να

δεχθούν πάγωμα των μισθών και των συντάξεων, οι τράπεζες αντλούν από το κράτος (με τη μορφή «ρευστού» ή εγγυήσεων) 28 δις. Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, αυτή η προκλητική επιδότηση αυξάνει από μόνη της το δημόσιο χρέος της χώρας κατά 12,4%! Αποτελεί το 50% των ετήσιων φορολογικών εσόδων του κράτους και ισοδυναμεί με τις δαπάνες για την Παιδεία τεσσάρων ετών και με τα κονδύλια για την Υγεία πέντε ετών. Επίσης, οι προβλεπόμενες από τον προϋπολογισμό του 2009 επιδοτήσεις σε βιομηχανίες είναι 810 εκατ. ευρώ, την ίδια στιγμή που για την αντιμετώπιση της φτώχειας 2,3 εκατομμυρίων πολιτών διατίθενται μόλις 350 εκατ. ευρώ (πηγή : Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών).

- **Φοροαπαλλαγές στο κεφάλαιο:** Στο διάστημα που ο συντελεστής φορολόγησης των κερδών των ΑΕ μειωνόταν κατά 10%, τα κέρδη των 300 μεγαλύτερων επιχειρήσεων αυξάνονταν κατά 365% (πηγή: ICAP). Αυτό σημαίνει ότι πολλές δεκάδες δις Ευρώ που θα μπορούσαν να μπουν στα κρατικά ταμεία, χάριστηκαν στους καπιταλιστές. Το κράτος χάνει επίσης ετησίως 1,2 δις από τις πολλαπλές φοροαπαλλαγές στο εφοπλιστικό κεφάλαιο (πηγή: Ριζοσπάστης). Το πιο πρόσφατο σκάνδαλο φορολογικής εύνοιας είναι η πολυσυζητημένη κατάργηση του «τέλους ταξινόμησης», δηλ. του δασμού που επιβάλλεται στις εισαγωγές οχημάτων: μόνο το 2009, από αυτό το μέτρο θα χαθούν φορολογικά έσοδα ύψους 1,16 δις προς όφελος των ελλήνων μεγαλοεισαγωγέων οχημάτων και των ξένων αυτοκινητοβιομηχανιών.

- **Ιδιωτικοποιήσεις:** Εξαιτίας των ιδιωτικοποιήσεων, την τελευταία δεκαετία το κράτος χάνει περίπου 1 δις ετησίως μόνο από τα μερίσματα των μετοχών που περνούν στους ιδιώτες (πηγή: Γιάννης Δραγασάκης στη Βουλή κατά τη συζήτηση για τον προϋπολογισμό του 2006).

- **Κερδοσκοπία των δανειστών του κράτους:** Το 67,5% των συνολικών φορολογικών εσόδων του 2009 προοριζόταν για τα χαρτοφυλάκια των μεγαλοδανειστών του κράτους, δηλ. κυρίως ντόπιες και ξένες τράπεζες, αλλά και για τους λοιπούς παρασιτικούς εισοδηματίες, κατόχους ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Δημοσίου! Αυτοί κερδοσκοπούν εκμεταλλευόμενοι τα υψηλά επιτόκια των ελληνικών ομολόγων, η διαφορά των οποίων συγκριτικά με τα αντίστοιχα γερμανικά προσεγγίζει τις 3 ποσοστιαίες μονάδες. Με αυτό τον τρόπο, ένα τεράστιο τμήμα των κρατικών εσόδων πηγαίνει στις τσέπες παρασίτων. Το συνολικό κονδύλι που προορίζονταν από τον προϋπολογισμό του 2009 για τους κάθε λογής δανειστές του κράτους ήταν 41,15 δις, ενώ το προβλεπόμενο κονδύλι για μισθούς και συντάξεις ήταν 25,19 δις και οι ετήσιες δαπάνες για την Παιδεία και την Υγεία ανέρχονται φέτος σε 8 και 6,5 δις αντίστοιχα. Ιδού λοιπόν, προς όφελος ποιών μειώνονται διαρκώς οι μισθοί, οι συντάξεις και οι κοινωνικές δαπάνες.

- **Εισφοροδιαφυγή των εργοδοτών:** Το ασφαλιστικό σύστημα χαρακτηρίζεται ως πηγή τεραστίων ελλειμμάτων. Όμως στην πραγματικότητα, η πιο σοβαρή πηγή ελλειμμάτων είναι η εισφοροδιαφυγή της εργοδοσίας. Σύμφωνα με το ΙΝΕ-ΓΣΕΕ, η ανασφάλιστη εργασία στοιχίζει περίπου 2 δις το χρόνο στα ασφαλιστικά ταμεία. Η άμεση διοχέτευση αυτών των χρημάτων στα ασφαλιστικά ταμεία θα εξαφάνιζε σχεδόν το έλλειμά τους, που για το 2008 ανήλθε στα 2,3 δις (Πηγή: Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας, ανακοίνωση 5/11/08).

- **Φοροδιαφυγή της αστικής τάξης:** Η ετήσια φοροδιαφυγή στην Ελλάδα υπολογίζεται στα 20 δις, με τη «μερίδα του λέοντος» προέρχεται απ' τους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων - μόνο το 2008 εντοπίστηκαν 15.300 επιχειρήσεις που δεν υπέβαλαν καν φορολογική δήλωση (Πηγή: Καθημερινή της Κυριακής, 12/4/09). Τα χρήματα που κλέβουν οι φοροφυγάδες της μεσαίας και ανώτερης αστικής τάξης, θα αρκούσαν για να υπερκαλυφθεί το ετήσιο ταμειακό έλλειμμα της χώρας, το οποίο για το ίδιο έτος ανήλθε στα 18,25 δις, σύμφωνα με στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

- **Κέρδη εμπόρων οπλικών συστημάτων:** Σύμφωνα με την Έκθεση του ΟΗΕ για την ανθρώπινη ανάπτυξη 2007-8, η Ελλάδα κατατάσσεται παγκοσμίως 83η σε δαπάνες για την Παιδεία και 56η σε δαπάνες για την Υγεία, αλλά 13η σε στρατιωτικές δαπάνες, ξοδεύοντας για τις τελευταίες το 4,1% του ΑΕΠ της. Μόνο για το 2008, το ελληνικό κράτος κατέβαλε 2,6 δις προς εξοπλιστικές δαπάνες, ποσό που θα αρκούσε για να υπερκαλυφθεί το ετήσιο έλλειμμα των ασφαλιστικών ταμείων.

2δ. Τι μπορούμε να κάνουμε

Η προοπτική εξόδου από το Ευρώ εμφανίζεται από τους μετέχοντες στην εξουσία – πολιτική και οικονομική – ως η τραγικότερη εξέλιξη που θα μπορούσε να συμβεί στη χώρα μας. Είναι κατανοητό αυτό από τη σκοπιά τους: η είσοδος στο κοινό νόμισμα έχει παρουσιαστεί περίπου ως η μεγαλύτερη επιτυχία της Ελλάδας από την εποχή των Βαλκανικών πολέμων. Δεν είναι όμως έτσι! Η πικρή αλήθεια είναι ότι η ελληνική αστική τάξη, η οποία και κατευθύνει τις τύχες της χώρας, έχει αποτύχει να εντάξει τη χώρα με επιτυχία στους μηχανισμούς του ευρώ. Το κόστος το πληρώνει εν πολλοίς η ελληνική κοινωνία.

Η εκτίμησή μας είναι ότι ακόμη κι αν φτάσει η χώρα σε παύση πληρωμών με αναγκαστικό δανεισμό, οι διαμορφωτές πολιτικής θα συνεχίσουν να επιδιώκουν τη συμμετοχή στο ευρώ με οποιοδήποτε κόστος. Θα πρόκειται για άκρως προβληματική στάση: Η προσαρμογή εντός του ευρώ και υπό την εποπτεία ΕΕ ή/και ΔΝΤ, θα εστιαστεί στη μείωση των πραγματικών εισοδημάτων, στην απάλειψη εργασιακών δικαιωμάτων, στις ιδιωτικοποιήσεις, στη συνολική υποχώρηση του δημοσίου από την οικονομία. Θα επιταθεί η στασιμότητα και η ύφεση για χρόνια. Ακόμη κι έτσι όμως, δεν υπάρχει απολύτως καμία εγγύηση ότι το ελληνικό κεφάλαιο είναι ικανό να επιτύχει την επιτυχή λειτουργία της οικονομίας εντός του ευρώ μακροπρόθεσμα. Η αποτυχημένη δεκαετία που πέρασε, προσφέρει πολλές ενδείξεις για του λόγου το αληθές.

Πριν η χώρα φτάσει στη οριστική χρεωκοπία, είναι καιρός να επανεξετάσει (μεταξύ άλλων) τη συμμετοχή στο Ευρώ. Το κοινό νόμισμα αφενός προσφέρει ελάχιστες δυνατότητες ανάπτυξης, αφετέρου αποδεικνύεται ότι δεν προστατεύει - όσο νομίζαμε - από τους κινδύνους των παγκόσμιων κεφαλαιαγορών. Η συνέχιση της συμμετοχής στο ευρώ δεν είναι απαραίτητα αυτονόητη. Ούτε η επαναφορά της δραχμής αποτελεί το απόλυτο κακό, όπως συχνά αφήνεται να εννοηθεί. Θα υπάρξει βεβαίως μεγάλη υποτίμηση σε σχέση με την τιμή εισόδου των 340,75 δρχ. και αυτό θα έχει σημαντικό κόστος στην εξυπηρέτηση του εξωτερικού χρέους. Από την άλλη θα δοθεί πνοή ζωής στην ελληνική παραγωγή, της οποίας η ανταγωνιστικότητα έχει καταρρεύσει. Θα ανακτήσει επίσης η χώρα τον έλεγχο της νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής, έστω και υπό την δαμόκλειο σπάθη της εξωτερικής ισοτιμίας.

Από μόνη της όμως, ούτε η επαναφορά της δραχμής αποτελεί λύση. Αν γίνει χωρίς αλλαγή θεσμών και δομών, το αποτέλεσμα θα είναι περαιτέρω οικονομική αστάθεια με πιθανή άνοδο του πληθωρισμού. Θα πρέπει λοιπόν να αντιμετωπιστούν τα βαθύτερα αίτια της αποτυχίας. Η λύση που προκρίνουμε είναι η ριζοσπαστική έξοδος από την ευρωζώνη.

Θα ακολουθήσει υποτίμηση, παύση πληρωμών και αναδιάρθρωση του χρέους. Οι τράπεζες θα πρέπει να εθνικοποιηθούν και να επεκταθεί ο δημόσιος έλεγχος σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, μεταφορών, ενέργειας και τηλεπικοινωνιών. Θα πρέπει να υπάρξει βιομηχανική πολιτική, καθώς και στρατηγικές αύξησης της παραγωγικότητας και ανάπτυξης των υποδομών, ειδικά των κοινωνικών και των φιλικών προς το περιβάλλον, που θα μπορούν να στηρίξουν ανάπτυξη με κοινωνική ισότητα.

Αυτή η συνολική επιλογή απαιτεί σημαντική μετατόπιση πολιτικής και κοινωνικής ισχύος υπέρ της εργασίας. Για να αποφευχθεί η ροπή προς την εθνική οικονομική αυτάρκεια, η Ελλάδα θα πρέπει να διατηρήσει προσβάσεις στο διεθνές εμπόριο, την τεχνολογία και τις επενδύσεις.

2ε. Ριζοσπαστική Αριστερή Οικονομική Πολιτική

Μια κυβέρνηση με βασικό κορμό τις δυνάμεις της αριστεράς, αντί να πληρώσει μόνο για φέτος 32,5 δις ευρώ - το μισό περίπου των κρατικών εσόδων - για τόκους και τοκοχρεολύσια, θα έπρεπε να καταγγείλει με στοιχεία στους Έλληνες και Ευρωπαίους το ληστρικό ρόλο των δανειστών και σε αντίποινα να παγώσει την αποπληρωμή όλων των δανείων. Βοηθούμενη από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις των τραπεζοϋπαλλήλων, θα αποκάλυπτε με αναλυτικά και αδιάφυστα στοιχεία το ληστρικό ρόλο και τις απάτες των τραπεζών στην Ελλάδα και θα τις εθνικοποιούσε, ακόμα και χωρίς αποζημίωση. **Δεν μπορεί να γίνει ούτε ένα σταθερό βήμα για την έξοδο από την κρίση αν δεν ελεγχθεί απόλυτα το χρηματοπιστωτικό σύστημα.** Επιπλέον, με εθνικοποιημένες τράπεζες το 30% του δημοσίου χρέους (που σήμερα βρίσκεται στα χέρια ελληνικών τραπεζών) θα έπαιε οριστικά να αποτελεί «θηλιά» για τη χώρα.

Μια κυβέρνηση με βασικό κορμό τις δυνάμεις της Αριστεράς, αντί να επιχειρεί να καλύψει 300 δις χρέους

με την εξοικονόμηση 1,2 δις από την κατάργηση του 14ου μισθού και 650 εκατ. από τις αποδοχές των δημοσίων υπαλλήλων, εξαθλιώνοντας μαζικά τους εργαζομένους και ρίχνοντας νερό στο μύλο της ύφεσης, **θα πάγωνε αμέσως τα εξοπλιστικά προγράμματα και θα έστρεφε το βλέμμα της στα κέρδη του κεφαλαίου.**

Θα επέβαλλε την κοινωνικοποίηση της εκκλησιαστικής περιουσίας και τη βαρύτερη δυνατή μόνιμη φορολόγηση των κερδών του μεγάλου κεφαλαίου και των μεγάλων εισοδημάτων και περιουσιών, σε συνδυασμό με μια έκτακτη εισφορά στα κέρδη και στον πλούτο, σε ύψος ανάλογο με αυτό που απαιτείται για να τακτοποιηθούν οι πιεστικές ανάγκες χρηματοδότησης της Υγείας, της Παιδείας, της Πρόνοιας, της απαλλαγής του λαού από τους έμμεσους φόρους στα είδη πρώτης ανάγκης, της δραστικής αύξησης των μισθών, των επιδομάτων και των συντάξεων για να θωρακιστούν οι εργαζόμενοι από την κρίση.

Θα έπαιρνε πραγματικά δραστικά μέτρα πάταξης της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής. Θα θεσμοθετούσε τον κοινωνικό έλεγχο στις επιχειρήσεις για να αποκαλυφθεί η κλοπή σε όλην της την έκταση και θα δήμιευε τις περιουσίες των μεγαλο-φοροφυγάδων. Όποια μεγάλη επιχείρηση θα αποκαλυπτόταν να διαφεύγει, θα εθνικοποιούταν με κοινωνικό έλεγχο και διαχείριση.

Για να αντιμετωπίσει το βέβαιο εσωτερικό και εξωτερικό σαμποτάζ που θα προκαλούσε από τους καπιταλιστές η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων, θα εκπονούσε ένα σχέδιο εθνικοποίησης των μεγάλων, μονοπωλιακών εταιρειών σε όλους τους βασικούς κλάδους της παραγωγής, της διανομής και των υπηρεσιών, καθώς και των μεταφορών, των συγκοινωνιών, και των υποδομών και του ορυκτού πλούτου, κάτω από εργατικό έλεγχο και διαχείριση. Αυτό το σχέδιο θα μπορούσε να εφαρμοστεί ξεκινώντας από τις μεγάλες επιχειρήσεις που απολύουν, φοροδιαφεύγουν ή εισφοροδιαφεύγουν και ο σκοπός του θα ήταν να δημιουργήσει μια δημοκρατικά σχεδιασμένη νέα οικονομία.

2στ. Αλληλεγγύη από τους Ευρωπαίους εργαζόμενους

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το φάσμα της χρεωκοπίας της Ελλάδας είναι σε τελική ανάλυση το προϊόν της κρίσης του παγκόσμιου καπιταλισμού. Μια από τις πιο αποφασιστικές αιτίες για την εμφάνιση της κρίσης, είναι τα όρια που θέτει το εθνικό κράτος στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Η κοινωνικοποίηση των απειλούμενων με καταστροφή βασικών μοχλών της οικονομίας, δεν μπορεί να οδηγήσει σε μια πραγματική ανάπτυξη αν δεν επεκταθεί σε διεθνές πεδίο.

Δεν μπορείς να δημιουργήσεις μια σοσιαλιστική όαση μέσα σε μια καπιταλιστική έρημο. Αυτό ισχύει χίλιες φορές περισσότερο για την ελληνική οικονομία, την πιο αδύναμη της ΕΕ, που διαθέτει μια πολύ αδύναμη βιομηχανική βάση. Εάν η αλυσίδα της υποταγής στις αγορές σπάσει στην Ελλάδα, με την απόπειρα ενός αριστερού προγράμματος σαν αυτό που προαναφέραμε, ασφαλώς η ΕΕ και τα υπόλοιπα διεθνή επιτελεία του κεφαλαίου θα αντιδράσουν. Θα κινηθούν άμεσα για να επιβάλουν ασφυκτικές πολιτικές και οικονομικές κυρώσεις στην κυβέρνηση που θα αποπειραθεί να εφαρμόσει ένα τέτοιο πρόγραμμα.

Όμως μια αριστερή κυβέρνηση σε αυτή την περίπτωση θα πρέπει να έχει έναν πανίσχυρο σύμμαχο: το ευρωπαϊκό μαζικό λαϊκό κίνημα και τις εργατικές οργανώσεις του. Θα πρέπει να απευθυνθεί τολμηρά στους ευρωπαίους εργαζόμενους, ζητώντας τους να αποτρέψουν την εφαρμογή αυτών των κυρώσεων.

Η έμπρακτη αλληλεγγύη του ευρωπαϊκού εργατικού κινήματος στο σπάσιμο της ευρωπαϊκής καπιταλιστικής αλυσίδας σε μια χώρα, μπορεί να αποτελέσει την απαρχή για μια συνολική αμφισβήτηση της ΕΕ και των μηχανισμών της, θέτοντας τις βάσεις για μια σοσιαλιστική Ευρώπη των λαών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΕΝ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΖΕΤΑΙ

Στο Εναλλακτικό Κείμενο που είχαμε καταθέσει στο προηγούμενο συνέδριο (Φλεβάρης 2008), γράφαμε για το ζήτημα της ΕΕ:

«Υπάρχουν εξελίξεις τόσο στην πορεία της ολοκλήρωσης της ΕΕ όσο και στο κίνημα, που κάνουν πολύπλοκη υπόθεση τη διατύπωση θέσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πάγια θέση του κόμματος περί της δυνητικής μεταρρύθμισής της είναι προβληματική. Το ζήτημα γίνεται ακόμη πιο περίπλοκο από τις αντιφάσεις που ενέχονται σε κάποιες πλευρές της ΕΕ ή της οπτικής της αριστεράς για αυτήν.

Η Ε.Ε. σήμερα βρίσκεται σε μια μεγάλη κρίση, σύμπτωμα και ταυτόχρονα μία από τις αιτίες της οποίας ήταν και η απόρριψη του ευρωσυντάγματος. Η κρίση οφείλεται σε τέσσερις παράγοντες:

α) την επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης στις χώρες της ευρωζώνης,

β) τις αποκλίνουσες στρατηγικές ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες και δη τις ισχυρές, που έχουν να κάνουν με τη μικρότερη ή μεγαλύτερη σχέση με τον Ατλαντισμό,

γ) στις εγγενείς αδυναμίες και αντιφάσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που έχουν να κάνουν και με την ασάφεια του οράματος (πόσο ενοποίηση, ποιο το μοντέλο, συνομοσπονδία ή κάποιο άλλο και τι είδους συνομοσπονδία) και με την ασάφεια του σχεδίου (ακόμα και αν υπήρχε «όραμα», πώς θα φτάναμε σε αυτό),

δ) το μίγμα που δημιουργούν οι τρεις προηγούμενοι παράγοντες το κάνουν εκρηκτικό οι αντιστάσεις των ευρωπαϊκών λαών, με κορυφαία στιγμή το «Όχι» των Γάλλων στο Ευρωσύνταγμα, μια σειρά από αγώνες όπως η απεργία των λιμενεργατών ή το ξέσπασμα της γαλλικής νεολαίας στο Σύμφωνο Πρώτης Εργασίας, απειλούν να τινάξουν στον αέρα τις, έτσι κι αλλιώς, δύσκολες ισορροπίες των αρχιτεκτόνων του νεοφιλελεύθερου ευρωπαϊσμού.

Η ΕΕ φτιάχτηκε από και για τους καπιταλιστές, για την εξυπηρέτηση των καπιταλιστικών και ιμπεριαλιστικών συμφερόντων. Αυτοί οι σκοποί είναι ιδρυτικά - φυσιολογικά της χαρακτηριστικά. Γι' αυτό το λόγο, δεν μπορεί κανείς να πάρει το μηχανισμό της και να τον χρησιμοποιήσει προς όφελος των λαών της και των περιβαλλοντικών, φεμινιστικών, εργατικών, νεολαιίστικων κλπ συμφερόντων.

Μήπως όμως θα μπορούσε να ενσωματώσει κάποιες αλλαγές που θα βελτίωναν μέσα στον καπιταλισμό τη ζωή των υπηκόων της; Κάτι τέτοιο είναι εξαιρετικά δύσκολο στις σημερινές συνθήκες. Στις σημερινές συνθήκες κρίσης της ΕΕ απαιτείται από όλους εξαιρετικά μεγάλη πειθαρχία στην εφαρμογή των σκληρών νεοφιλελεύθερων μέτρων. Ταυτόχρονα, οι ανταγωνισμοί ανάμεσα στις χώρες που αποτελούν το σκληρό πυρήνα της, καθιστούν πολύ δύσκολη υπόθεση την εύρεση νέων σημείων ισορροπίας, κάθε φορά που αμφισβητούνται τα προηγούμενα, επειδή είτε το κίνημα σε κάποια χώρα το ανατρέπει είτε η κρίση παίρνει ανεξέλεγκτη τροπή.

Συμπερασματικά η ΕΕ δεν μεταρρυθμίζεται, υπό την έννοια του να μεταβληθεί από μηχανισμός εξυπηρέτησης των αστικών συμφερόντων σε μηχανισμό εξυπηρέτησης των συμφερόντων των λαών της. Επειδή όμως η Ευρώπη αποτελεί πεδίο ταξικής πάλης έχει νόημα η διεκδίκηση μεταρρυθμιστικών αιτημάτων υπό την έννοια ότι μπορεί να αναπτυχθεί ένα κίνημα για τη διεκδίκηση τους και στο βαθμό που η ΕΕ δεν μπορεί να ενσωματώσει αυτά τα αιτήματα, το κίνημα αυτό μπορεί να μετεξελιχθεί από κίνημα διεκδίκησης των συγκεκριμένων αιτημάτων σε κίνημα συνολικής αμφισβήτησης της πορείας και ύπαρξης της ΕΕ.

Δηλώνουμε ξεκάθαρα ότι η μόνη άλλη Ευρώπη είναι η σοσιαλιστική Ευρώπη και είναι εφικτή μέσα από το δρόμο της ρήξης. Όμως σήμερα που το ζήτημα της επανάστασης και του σοσιαλισμού δεν μπορεί να πέσει σαν άμεσο σύνθημα μέσα στο κίνημα, έχουμε ευθύνη να διατυπώσουμε ένα πρόγραμμα αιτημάτων που θα αποτελέσει τόσο πολιτικό πλαίσιο των αγώνων (αυτή τη φορά και επιθετικών), όσο και εργαλείο ιδεολογικής ζύμωσης. Το πρόγραμμα αυτό δεν θα πρέπει να αποτελεί απλή συρραφή των αιτημάτων για τα οποία παλεύει μέχρι τώρα το κίνημα (35ωρο, υπεράσπιση των δημόσιων υπηρεσιών κλπ), αλλά να περιέχει στόχους και δράσεις που θα βοηθήσουν τον κόσμο να ξεκαθαρίσει την τεράστια απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στο όραμά του για ένα κοινό ευρωπαϊκό σπίτι και τον εκμεταλλευτικό και ιμπεριαλιστικό

χαρακτήρα της ΕΕ. Ένα πρόγραμμα με τέτοια μεταβατικά αιτήματα που θα αμφισβητεί την ΕΕ όπως είναι σήμερα και θα την απογυμνώνει στα μάτια του κόσμου, μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός μαζικού κινήματος, που είναι το μόνο υποκείμενο διεκδίκησης μιας Ευρώπης της απελευθέρωσης, μιας Ευρώπης του σοσιαλισμού.»

Αν και πιστεύουμε ότι από τότε έχουμε εν πολλοίς δικαιωθεί για τις αναλύσεις μας σε σχέση με την ΕΕ, θέλουμε να προσθέσουμε κάποιες διευκρινίσεις που κυρίως απαντάνε σε αυταπάτες που διακατέχουν την πλειοψηφούσα εκδοχή στο κείμενο-κορμό του βου Συνεδρίου:

α) η Ένωση είναι υπερεθνικός μηχανισμός, όχι πεδίο αποτύπωσης ταξικών συσχετισμών και ηγεμονίας όμοιο με αυτό του αστικού κράτους. Άρα αφενός δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως κρατικό μόρφωμα, αφετέρου η στρατηγική μας έναντι της ΕΕ πρέπει να διαφέρει από τη στρατηγική μας έναντι του αστικού κράτους.

β) Εάν ο νεοφιλελευθερισμός είναι τρόπος συγκρότησης της ΕΕ, αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ συγκροτείται μέσω αυτού - επομένως η αριστερά δεν μπορεί να εναντιωθεί στον νεοφιλελευθερισμό, χωρίς να εναντιωθεί στην ίδια τη συγκρότηση και ύπαρξη της ΕΕ.

γ) Η κρίση της ελληνικής οικονομίας δείχνει ότι η πραγματική σύγκλιση σε συνθήκες διεθνούς καπιταλιστικής ολοκλήρωσης είναι αδύνατη.

δ) Δεν είναι δυνατή η οικοδόμηση μιας άλλης ΟΝΕ, μιας άλλης ΕΚΤ και ενός άλλου Συμφώνου Σταθερότητας. Αυτή η υπόνοια είναι ανιστόρητη και υποδηλώνει βαθιά άγνοια της φύσης και του προσανατολισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης! Η ΟΝΕ είναι νεοφιλελεύθερη, η ΕΚΤ είναι ανεξέλεγκτη και τα Σύμφωνο Σταθερότητας είναι εργαλείο πειθάρχησης. Αυτές είναι οι φυσιολογικές προεκτάσεις της ΕΕ ως μηχανισμού προώθησης των συμφερόντων της μονοπωλιακής, διεθνοποιημένης μερίδας των αστικών τάξεων στην Ευρώπη. Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία, υπαινίσσεται την (πραγματική ή δυνητική) ουδετερότητα αυτών των μηχανισμών.

ε) Η θέση για δημιουργία ενός ισχυρού, μαζικού, πανευρωπαϊκού κινήματος εργαζομένων που θα διεκδικεί την αλλαγή πορείας της ΕΕ στον αντίποδα του νεοφιλελευθερισμού, πέραν του ότι τείνει να αγνοήσει αγεφύρωτες (προς το παρόν) διαφορές μεταξύ των εργατικών τάξεων των 27 χωρών, μοιάζει με πρόφαση αναβολής της δράσης. Ειδικά όταν είναι εμφανές πως αυτό που επείγει, είναι το να οικοδομήσεις ένα τέτοιο κίνημα στην χώρα σου (αδύναμος κρίκος), το οποίο μόνο τότε θα μπορέσει να λειτουργήσει ως υπόδειγμα ενεργούς αντίστασης και διεξόδου από την κρίση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΑΝΤΙΪΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΣ ΩΣ ΕΝΕΡΓΗ & ΖΩΤΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟΥ

Η πτώση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» και η ανάδυση νέων παγκόσμιων δυνάμεων άλλαξαν πολλά, αλλά δεν έφεραν την «υπέρβαση» του ιμπεριαλισμού. Οι μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις και οι διεθνείς ενώσεις και οργανισμοί των καπιταλιστών επιβάλλουν από κοινού, σε πλανητική κλίμακα, το νόμο του κέρδους και ταυτόχρονα ανταγωνίζονται για μερίδια πολιτικής και οικονομικής ισχύος.

Είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι ο ιμπεριαλισμός δεν είναι το πολιτικό-στρατιωτικό «εποικοδόμημα» του καπιταλισμού, αλλά ο ίδιος ο καπιταλισμός συγκροτημένος σε παγκόσμιο σύστημα εκμετάλλευσης. Επομένως, ο όρος «ιμπεριαλισμός» περιλαμβάνει όχι μόνο τις στρατιωτικές επεμβάσεις και ανταγωνισμούς των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, αλλά όλες τις διαστάσεις και μηχανισμούς που συγκροτούν τον καπιταλισμό ως παγκόσμιο σύστημα εκμετάλλευσης: οικονομικούς, πολιτικούς, στρατιωτικούς, πολιτιστικούς κλπ. Περιλαμβάνει ταυτόχρονα τη διαίρεση αλλά και την κοινότητα των καπιταλιστικών συμφερόντων, τη στρατιωτικό-πολιτική διάσταση αλλά και την οικονομική και πολιτιστική.

Ο ιμπεριαλισμός είναι αποτέλεσμα της εγγενούς επεκτατικότητας του κεφαλαίου. Η εθνική κρατική συγκρότηση της εξουσίας του κεφαλαίου και ο επεκτατισμός του (οικονομικός, πολιτικός και ιδεολογικός) είναι δύο αβεχώριστες πλευρές. Το εθνικό κράτος και οι μηχανισμοί που υλοποιούν τον καπιταλιστικό - ιμπεριαλιστικό επεκτατισμό είναι δύο αβεχώριστες πλευρές του παγκόσμιου καπιταλισμού. Γι' αυτό, ο εθνικισμός και ο ιμπεριαλιστικός κοσμοπολιτισμός είναι οι δύο ψυχές της ίδιας κυρίαρχης αστικής

ιδεολογίας. Ωστόσο, δεν υπάρχει «παγκόσμια αστική τάξη» ούτε «παγκόσμιο κράτος», παρόλο που η διεθνοποίηση του κεφαλαίου έχει φτάσει σε ιστορικά πρωτοφανή επίπεδα - ούτε βέβαια απ' την άλλη είναι ο κόσμος μας μια απλή συνάρθρωση εθνικών κρατών.

Ο αντιϊμπεριαλισμός είναι διάσταση - υποσύνολο της αντικαπιταλιστικής κριτικής. Στο βαθμό που ο ιμπεριαλισμός είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός ως παγκόσμιο σύστημα, η αντιϊμπεριαλιστική πάλη δεν αφορά μόνο τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και πολέμους, αλλά επίσης τους οικονομικούς, πολιτικούς και ιδεολογικούς μηχανισμούς εκμετάλλευσης. **Αυτό σημαίνει ότι η αντιϊμπεριαλιστική πάλη έχει σημαντικά περιεχόμενα, αλλά δεν είναι το κύριο επίπεδο της πάλης ενάντια στο σύστημα, το οποίο παραμένει η πάλη σε εθνικό επίπεδο ενάντια στην καπιταλιστική εξουσία.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΝΟΗ ΣΤΟΝ ΣΥΡΙΖΑ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

Εάν επιχειρούσαμε να βάλουμε έναν τίτλο στις εξελίξεις στον ΣΥΡΙΖΑ από το 5ο Συνέδριο του Κόμματός μας και μετά, αυτός θα μπορούσε κάλλιστα να είναι «το ψαλίδισμα των προσδοκιών». Το συμμαχικό σχήμα βρίσκεται σε φάση υποχώρησης, παρά τις ανάγκες της εποχής που απαιτούν μια δυνατή και ενωτική ριζοσπαστική Αριστερά. Οι αιτίες γι' αυτήν την κατάσταση πρέπει να αναζητηθούν με ειλικρίνεια και παρρησία, ώστε η τάση υποχώρησης του κοινού οράματος να αποδειχθεί αναστρέψιμη.

Θέλουμε να παρακάμψουμε στην αναζήτησή μας τις επιθέσεις που δέχτηκε ο ΣΥΡΙΖΑ καθ' όλο το προηγούμενο διάστημα από ένα πλέγμα δυνάμεων που ξεκινούσε από την ακροδεξιά, περνούσε απ' τους Ηρακλειδείς του δικομματισμού και έφτανε μέχρι το ΚΚΕ. Όχι ότι δεν υπήρξαν - τουναντίον ήταν έντονες, χωρίς αρχές, διαρθρώνονταν σε πολλαπλά επίπεδα (κοινοβουλευτικό, συνδικαλιστικό, κοινωνικό, ΜΜΕ) και ιδιαίτερα μετά το Δεκέμβρη του 2008 έφτασαν σε γκεμπελικά ύψη. **Όμως ήταν και αναμενόμενες, στο βαθμό που ο ΣΥΡΙΖΑ έτεινε να αποτελέσει σημείο αναφοράς για ένα ολοένα διευρυνόμενο κομμάτι της κοινωνίας που αμφισβητούσε και τη νεοφιλελεύθερη ηγεμονία και την "καθώς πρέπει" εξ' αριστερών αντιπολίτευση. Συνεπώς αποτελούσε ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ να είναι έτοιμος για να ανταπεξέλθει στην αμφίπλευρη πίεση του κατεστημένου, αλλά και στις απαιτήσεις ενός μεγαλύτερου και ριζοσπαστικοποιούμενου ακροατηρίου.**

Τη στιγμή λοιπόν της μεγάλης πίεσης, φάνηκαν με τον πιο ανάγλυφο τρόπο οι υστερήσεις και τα ελλείμματα. Σημείο-κλειδί αποτελεί το ότι δεν κατανοήθηκε επαρκώς, πως ο ΣΥΡΙΖΑ αποτελεί μια νέα πολιτική ταυτότητα, πολύ ελκυστικότερη και δυναμικά πιο παραγωγική από το άθροισμα των επιμέρους συνιστωσών του. Η νέα αυτή ταυτότητα είχε ως εγγενές χαρακτηριστικό την αμφισβήτηση όχι μόνο του νεοφιλελευθερισμού και του δικομματισμού, αλλά και των τάσεων παραίτησης, ιδεολογικής υποχώρησης ή ιστορικού απολογητισμού που ταλάνιζαν τη δική μας Αριστερά. Σε αυτήν την πολύ ευνοϊκή συγκυρία, ο ΣΥΝ όφειλε - ως μεγαλύτερη συνιστώσα της συμμαχίας και παράλληλα ως πολυτασικό κόμμα, δηλ. ως μόρφωμα που έχει "τεχνογνωσία" στη συνεργασία ανθρώπων με διαφορετικές πολιτικο-ιδεολογικές καταβολές - να αναλάβει πρωτοβουλίες, ώστε αυτός ο υπό διαμόρφωση "κοινωνικός ΣΥΡΙΖΑ" να λάβει πιο προωθημένα χαρακτηριστικά. Συνέβη όμως ακριβώς το αντίθετο:

- Ο ΣΥΡΙΖΑ παρέμεινε - με μεγάλη ευθύνη και των αποφάσεων του 5ου Συνεδρίου μας - μια βαθύτατα αντιδημοκρατική και ελιτίστικη πυραμίδα, η οποία απλά διοικείται από τις ηγεσίες των συνιστωσών σε επίπεδο συμφωνιών κορυφής. Στον κοινωνικό ΣΥΡΙΖΑ επιτράπηκε να λειτουργήσει μόνο ως χειροκροτητής/αφισοκολλητής ή ακόμα χειρότερα ως δεξαμενή, εντός της οποίας οι επιμέρους συνιστώσες μάχονταν για τη στρατολόγηση των ανένταχτων. Δεν πάρθηκαν, ή καθυστέρησαν σε παραλυτικό βαθμό, αποφάσεις που θα διευκόλυναν την ένταξη και τη δραστηριοποίηση νέου κόσμου στον ΣΥΡΙΖΑ - και προσοχή: δραστηριοποίηση στην Αριστερά δεν σημαίνει μόνο δουλειά νεροκουβαλητή, αλλά και συμμετοχή στη λήψη των αποφάσεων. Οι πανελλαδικές συνδιασκέψεις αντιμετώπιστηκαν ως επετειακά ακτίφ ανταλλαγής απόψεων και όχι ως μαζέματα αγωνιστών που χαράζουν πολιτική γραμμή και συντονίζουν τη δραστηριότητά τους.

- Η ιδεολογικο-πολιτική παραγωγή δεν προχώρησε σε βαθμό αντίστοιχο των αναγκών. Εάν η τριετία 2004-2007 ήταν η φάση της συγκρότησης και ανάδειξης της "πολιτικής ταυτότητας ΣΥΡΙΖΑ", η περίοδος από το 2008 έως σήμερα έπρεπε να είναι η φάση της εμβάθυνσης. Δεν υποτιμούμε όσα θετικά που έγιναν, όπως π.χ. το πρόγραμμα, αλλά και πάλι αυτά υστερούν όχι μόνο των αναγκών της εποχής αλλά και των πραγματικών δυνατοτήτων μας. Ειδικά τον τελευταίο χρόνο, συνεπεία και της μερικής ρήξης των δεσμών πολιτικής εμπιστοσύνης ανάμεσα στις συνιστώσες,

δίνουμε την εικόνα χώρου όπου αντιπαλεύουν χωρίς όρια δύο αντίθετες πολιτικές γραμμές: μια "ρεφορμιστική" του ΣΥΝ και μια "επαναστατική" των υπολοίπων συνιστώσων. Παράλληλα, δεν υπήρξε αξιοποίηση των νέων συντρόφων που στελέχωσαν τις Τοπικές και Κλαδικές Επιτροπές ΣΥΡΙΖΑ στην κατεύθυνση της πολιτικής παραγωγής - κάτι μάλλον αναμενόμενο, απ' τη στιγμή που οι παρούσες συριζικές δομές δεν προβλέπουν ιδιαίτερα δικαιώματα και τρόπους αξιοποίησης για τους μη ενταγμένους σε συνιστώσες.

- Ο ΣΥΡΙΖΑ αντιπαλεύτηκε συστηματικά από συντρόφους που δρουν εντός του ΣΥΝ. Πρώτα και κύρια από την Ανανεωτική Πτέρυγα, η οποία αρχικά έθετε προσκόμματα στην οργανωτική-πολιτική εμφάνιση του ΣΥΡΙΖΑ και εσχάτως έχει στραφεί στην ανοιχτή αμφισβήτηση ακόμα και της ίδιας της ύπαρξής του. Θα ήταν όμως λάθος να περιοριστεί η κριτική μόνο στην Πτέρυγα - η πρόσφατη εμπειρία από διάφορες περιοχές που επιχειρείται η συγκρότηση Τοπικών Επιτροπών ΣΥΡΙΖΑ (ευτυχώς όχι τις περισσότερες), δείχνει ότι υπάρχουν δυνάμεις και εντός της λεγόμενης "αριστερής πλειοψηφίας" του Κόμματος, οι οποίες διακατέχονται από νοοτροπίες τσιφλικά και ενοχλούνται από τη συγκρότηση συριζικών σχημάτων.

Παρ' όλες όμως τις παθογένειες, ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί ακόμα να κερδίσει το στοίχημα της ενότητας της Μεγάλης Αριστεράς και της κινητοποίησης της κοινωνίας προς προοδευτικές διεξόδους. Για να το πετύχει χρειάζεται να κάνει τολμηρές επιλογές στρατηγικού χαρακτήρα και εδώ έγκειται η μεγάλη ευθύνη του Κόμματός μας, που μπορεί να λειτουργήσει ως καταλύτης για την επεξεργασία και την προώθησή τους:

5α. Η επικοινωνία με τις υποτελείς τάξεις να γίνει σχέση

Η εν εξελίξει καπιταλιστική κρίση και οι "συνταγές" που διαμορφώνονται για την υπέρβασή της, καθιστούν ακόμα πιο ευδιάκριτο ότι βασικοί στόχοι του συστήματος παραμένουν:

- (i) η διαρκής συμπίεση του εργατικού κόστους μέσω της καθήλωσης/μείωσης των μισθών και των εργοδοτικών εισφορών, καθώς και της αύξησης του χρόνου εργασίας,
- (ii) η άρση των θεσμών κοινωνικής προστασίας του κόσμου της εργασίας όπως η εργατική νομοθεσία, τα επιδόματα, το κράτος πρόνοιας κτλ.

Όσο κι αν οι αστικές πολιτικές στην Ελλάδα (όπως και παντού) ενδύονται το μανδύα της εθνικής προσπάθειας ή του αναγκαίου πικρού φαρμάκου, ο χαρακτήρας τους ξεσκεπάζεται εύκολα απ' το γεγονός ότι οι πατριώτες που θα πιουν το φάρμακο είναι οι υποτελείς τάξεις: άνεργοι, μισθωτοί, μικροεπαγγελματίες. Σε αυτήν την κατάσταση, διπολικά σχήματα που κατακερμάτιζαν τεχνητά την εργασία (μόνιμη-επισφαλής, καλοπληρωμένη-κακοπληρωμένη, διανοητική-χειρωνακτική, νέοι-παλιοί) και σε κάποιο βαθμό βοηθούσαν το κεφάλαιο να συντηρήσει την ηγεμονία του διά του διαίρει-και-βασίλευε, τείνουν να ξεπεραστούν με αρνητικό τρόπο, δηλ. τον υποβιβασμό όλο και περισσότερων εργαζομένων στο καθεστώς του επισφαλούς και κακοπληρωμένου.

Είναι καθήκον του ΣΥΡΙΖΑ, η επικοινωνία με αυτή τη σύγχρονη εργατική τάξη να μετατραπεί σε μόνιμη σχέση. Δεν αρκεί να μιλάμε στις ευαισθησίες της. Απαιτείται να τη συναντήσουμε προγραμματικά μέσω των επεξεργασιών μας, να συμμετέχουμε ενεργά στις διεκδικήσεις της, να συντελέσουμε δραστικά ώστε να οργανωθούν αποτελεσματικότερα οι αγώνες της, να την μπολιάσουμε (και να μπολιαστούμε κι εμείς) με τη λογική της ρήξης και όχι με τις διαδικασίες της «κοινωνικής ειρήνης» και της «εθνικής» συνδιαχείρισης της κρίσης. Εν τέλει να γίνουμε συνειδητά η δύναμη που όχι απλά στέκεται δίπλα στους εργαζομένους, αλλά επιδιώκει να τους εκπροσωπήσει πολιτικά.

5β. Σταδιακή μετατροπή του ΣΥΡΙΖΑ σε ενιαίο πολιτικό υποκείμενο

Οι συγκεκριμένες πολιτικές απαιτούν συγκεκριμένο πολιτικό υποκείμενο. Ο ΣΥΡΙΖΑ με τη συγκεκριμένη μορφή της συμμαχίας κορυφής έχει εξαντλήσει τις δυνατότητές του, ή τουλάχιστον είναι δυσκίνητος και εξαιρετικά ευάλωτος τόσο στα έξωθεν χτυπήματα, όσο και σε εσωτερικά προβλήματα. Στο προσεχές διάστημα προέχει η ανάληψη πρωτοβουλιών και η έναρξη ειλικρινούς διαλόγου σε όλα τα επίπεδα (συνιστώσες, τοπικές επιτροπές κλπ), για το πώς η προσπάθεια που ξεκινήσαμε το 2004 θα οδηγήσει σε ένα νέο ποιοτικό αποτέλεσμα: τη συγκρότηση ενός ενιαίου πολυτασικού κόμματος, ικανού να λειτουργεί δημοκρατικά στο εσωτερικό του και να στρέφει την κοινωνία προς τα αριστερά.

Μια τέτοια διαδικασία δεν θα είναι ούτε εύκολη ούτε σύντομη. Διαφορετικές πολιτικές αφετηρίες και ιστορικές διαδρομές, καχυποψίες, διαφορετικές οπτικές δεν πρέπει να υποτιμώνται, αλλά δεν πρέπει και κατ' ανάγκην να περιμένουμε να ξεπεραστούν όλα αυτά μέχρι να δούμε την πραγματικότητα που απαιτεί ένα μεγάλο αριστερό κόμμα - τα παραδείγματα του γερμανικού PDS και του πορτογαλικού Bloco μπορούν να το επιβεβαιώσουν.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, είναι απαραίτητο να εντείνονται οι όποιες θετικές διαδικασίες έχουν ήδη ξεκινήσει και οδηγούν σε όσμωση/κοινή δράση σε επίπεδο βάσης, εκεί δηλαδή που διαμορφώνονται οι συνειδήσεις και χτίζονται οι πραγματικοί συντροφικοί δεσμοί. Επιτροπές ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να στηθούν παντού σε γειτονίες, εργασιακούς χώρους, εκπαιδευτικά ιδρύματα, και να αφεθούν ελεύθερες να παραγάγουν πολιτική. Ιδιαίτερα σε δύο επίπεδα, το αυτοδιοικητικό και συνδικαλιστικό, επείγει ο ΣΥΡΙΖΑ να αποκτήσει κοινή παρουσία που θα εκφράζεται μέσα από ενωτικά ψηφοδέλτια, σε ρήξη με τον καθωσπρεπισμό και τη συναίνεση που επιβάλλουν οι κυρίαρχες πολιτικές.

5γ. Για ένα εναλλακτικό πρόγραμμα διακυβέρνησης της χώρας

Ο ΣΥΡΙΖΑ, ανεξάρτητα από το ποια επιλογή θα κάνει όσον αφορά την πρόταση για παραμονή της χώρας μας ή μη στην Ευρωζώνη και την αντιμετώπιση της χρεωκοπίας, οφείλει να έχει ένα συνεκτικό και εύληπτο ριζοσπαστικό πρόγραμμα. Ένα τέτοιο πρόγραμμα θα συναντά τις αγωνίες των εργαζομένων, των αυτοαπασχολούμενων και της νεολαίας, και θα τους κινητοποιεί για την επίτευξη άμεσων στόχων. Οι βασικοί άξονες ενός τέτοιου προγράμματος πρέπει να:

α) Προτείνουν ένα συγκεκριμένο σχέδιο εθνικοποίησης των μεγάλων, μονοπωλιακών εταιρειών σε όλους τους βασικούς κλάδους της παραγωγής, της διανομής και των υπηρεσιών, καθώς και των μεταφορών, των συγκοινωνιών, και των υποδομών και του ορυκτού πλούτου, κάτω από τον έλεγχο και διαχείριση των εργαζομένων.

β) Προτείνουν ένα εκτεταμένο σχέδιο δημοσίων επενδύσεων που δημιουργούν θέσεις εργασίας πλήρους απασχόλησης, σε αντιπαράθεση με τις πολιτικές του ΠΑΣΟΚ και ως αντίδοτο στις νεοφιλελεύθερες προτάσεις υπέρβασης της κρίσης.

γ) Περιγράφουν ένα εναλλακτικό σχέδιο ανασυγκρότησης των Δημόσιων Υπηρεσιών και Οργανισμών και ανοίγουν πόλεμο με τις πελατειακές σχέσεις, την καθετοποιημένη διαφθορά σε ολόκληρο τον κρατικό μηχανισμό λόγω της πολιτικής των δύο μεγάλων κομμάτων εξουσίας τόσο σε πολιτικό όσο και σε συνδικαλιστικό επίπεδο.

δ) Παρουσιάζουν ένα φορολογικό σχέδιο για μια μεγάλη αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των λαϊκών στρωμάτων, με φορολόγηση των μεγάλων εισοδημάτων, των off-shore εταιρειών και των κερδοφόρων επιχειρήσεων και των τραπεζών.

ε) Προτείνουν ένα νέο σχέδιο αναθέρμανσης της αγροτικής παραγωγής με αναζωογόνηση της υπαίθρου και των Συνεταιρισμών, ενίσχυσης των μικρομεσαίων αγροτών (οικονομικής και επιστημονικής) προκειμένου να προχωρήσουν σε ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης τόσο στη γεωργία όσο και στην κτηνοτροφία.

στ) Μιλούν για την ανάγκη αλλαγής της τουριστικής πολιτικής με την ποιοτική αναβάθμιση των τουριστικών υπηρεσιών που προσφέρει η χώρα μας, οι οποίες – όπως αναπτύχθηκαν με ευθύνη κυρίως των κυβερνήσεων του ΠΑΣΟΚ τις δεκαετίες '80 και '90 – συνήθως είναι πολύ ακριβές όσον αφορά τις τιμές και υποβαθμισμένες όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών, ενώ η επιβάρυνση του περιβάλλοντος σε πολλές περιοχές από την «πράσινη» ανάπτυξη των προηγούμενων δεκαετιών είναι δραματική.

ζ) Αναδεικνύουν την αξία του πολιτισμού και της ψυχαγωγίας ως κοινωνικών αγαθών, στα οποία πρέπει να έχουν πρόσβαση όλοι οι πολίτες.

η) Θέτουν ως βασική παράμετρο κάθε σχεδιασμού την αντιστροφή της κλιματικής αλλαγής, την εν γένει προστασία του περιβάλλοντος και την απο-εμπορευματοποίησή του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΑΝΑΓΚΑΙΑ Η ΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Το συνδικαλιστικό κίνημα στην Ελλάδα είναι εγκλωβισμένο στην πρακτική του κοινωνικού συμβιβασμού, μιας πολιτικής λογικής που εκφράζεται από τις πλειοψηφίες ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ σε ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ. Πλήρως υποταγμένο στην κομματική νομενκλατούρα και την κυβερνητική λογική, δεν δημιουργεί τις προϋποθέσεις συσπείρωσης των νέων, γυναικών και ανδρών, της επισφαλούς απασχόλησης, των χαμηλών εισοδημάτων και της ανεργίας.

Ο κυβερνητικός και ο εργοδοτικός συνδικαλισμός αποτέλεσαν (και αποτελούν) το βασικό μοχλό άσκησης αυτού του κοινωνικού συμβιβασμού. Βασικός υπεύθυνος του κυβερνητικού συνδικαλισμού είναι η συνδικαλιστική παράταξη του ΠΑΣΟΚ, η οποία τον ανέδειξε, για να πάρει αργότερα τη σκυτάλη η συνδικαλιστική παράταξη της ΝΔ.

Διαθέτοντας ευρύτατα πελατειακά δίκτυα, ΠΑΣΚΕ και ΔΑΚΕ αξιοποίησαν πελατειακά κάθε θεσμική συμμετοχή του συνδικαλιστικού κινήματος στα όργανα συνδιαχείρισης. Η πολυδιάσπαση των ταξικών δυνάμεων του συνδικαλιστικού κινήματος βοήθησε την ΠΑΣΚΕ να αναδειχθεί σε βασικό βραχίονα συνδιαχείρισης, εξασφαλίζοντας τη διαιώνιση του πελατειακού της δικτύου, και να οδηγήσει το συνδικαλιστικό κίνημα στη γραφειοκρατικοποίηση και τελικά στην αδρανοποίησή του. Από την άλλη το ΠΑΜΕ, η συνδικαλιστική έκφραση του ΚΚΕ, έχει επιλέξει την λογική της περιχαράκωσης, συντελώντας στην πολυδιάσπαση των ταξικών δυνάμεων και αφήνοντας ανοιχτό πεδίο στους παραπάνω.

Οι συνδικαλιστικές δυνάμεις του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ οφείλουν σήμερα που η κρίση του καπιταλισμού περνά στην πραγματική οικονομία, δηλαδή γίνεται δομική κρίση του συστήματος, να συγκρουστούν με τις λογικές του συμβιβασμού που υπαγορεύουν οι δυνάμεις του κεφαλαίου και της νεοφιλελεύθερης ΕΕ και εκτελούν με προθυμία οι ηγεσίες της ΠΑΣΚΕ και της ΔΑΚΕ. Στόχος μας είναι να έρθουν οι εργαζόμενοι στο προσκήνιο και όχι μια κομματική και συνδικαλιστική ελίτ που θα διαχειρίζεται τις τύχες τους.

Προτεραιότητα του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ πρέπει να είναι η ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος σε κατεύθυνση αυτόνομη, ταξική, αντιγραφειοκρατική και αντισυναινετική. Σε αυτό το πλαίσιο, οφείλουμε μεταξύ άλλων να επανεξετάσουμε και τη συμμετοχή συνδικαλιστικών στελεχών του χώρου μας στα προεδρεία των τριτοβάθμιων συνδικαλιστικών ενώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΑΝΙΔΡΥΣΗΣ

Παρά τις τολμηρές κατά καιρούς διαπιστώσεις για τον εσωστρεφή τρόπο λειτουργίας του ΣΥΝ, ακόμα και σήμερα δεν έχουν δρομολογηθεί αποφάσεις για το ριζικό μετασχηματισμό του κόμματος σε κόμμα μελών. Είναι παραπάνω από εμφανές και στις «Θέσεις» της πλειοψηφίας, ότι τα μέλη αποτελούν τον τελευταίο τροχό της αμάξης, αφού δεν αναφέρονται πουθενά και τα μόνα που προτείνονται για την ανασυγκρότηση του κόμματος, είναι μερικά μέτρα για τα καθοδηγητικά όργανα.

7α. Τι έγινε (ή δεν έγινε) μέχρι τώρα

Κάνοντας έναν απολογισμό της λειτουργίας του κόμματος, δεν μπορούμε παρά να διακρίνουμε παθογένειες και ελλείψεις που διαρκώς αναπαράγονται:

- Η δημόσια εκδηλωμένη, συστηματική και συντονισμένη αμφισβήτηση των αποφάσεων του 5ου Συνεδρίου, ιδιαίτερα από την Ανανεωτική Πτέρυγα, υπονόμωσε την συλλογική δράση και αμαύρωσε την εικόνα του κόμματος.
- Η Πολιτική Γραμματεία δεν κατάρτισε ποτέ πρόγραμμα δράσης με συγκεκριμένες χρεώσεις και χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των αποφάσεων του 5ου Τακτικού Συνεδρίου, δεν αναβάθμισε τις συλλογικές λειτουργίες του κόμματος με πρόσχημα την διατήρηση των εσωκομματικών ισορροπιών, συνέχισε κατά συστηματικό τρόπο να υποκαθιστά την ΚΠΕ και να αγνοεί τις οργανώσεις του κόμματος, οι οποίες έχουν υποβαθμιστεί σε μηχανισμό εκλογικών αναμετρήσεων.
- Η οργανωτική ανασυγκρότηση παρέμεινε στάσιμη, διότι οι πολιτικές κινήσεις σε γεωγραφικό ή κλαδικό επίπεδο δεν τροφοδοτήθηκαν με πολιτικό υλικό προβληματισμού και ο όποιος προβληματισμός υπήρχε στη βάση, δεν αποτυπώθηκε ποτέ με ουσιαστικό τρόπο στις πολιτικές αποφάσεις.

- Για τα σημαντικά ζητήματα δεν έρχονταν έγκαιρα τα κείμενα σχεδίου θέσεων στην ΚΠΕ για συζήτηση, δεν κατέβαιναν τουλάχιστον μετά για συζήτηση στις ΠΚ και στη συνέχεια να γίνεται η τελική έγκρισή τους από την ΚΠΕ.

- Δεν καταρτίστηκε κώδικας δεοντολογίας για τις δημόσιες εμφανίσεις των στελεχών μας στα ηλεκτρονικά αλλά και τα άλλα ΜΜΕ, ούτε καθιερώθηκε μια στοιχειώδης δεοντολογία στη δράση και λειτουργία των τάσεων.

- Η Αυγή συνεχίζει να αποτελεί κύριο εκφραστή απόψεων που προκαλούν σύγχυση στη βάση και να παρασιωπά τις θέσεις, τις αποφάσεις και τις επεξεργασίες του κόμματος, ενώ συνεχίζει να προσφέρει υπέρμετρο βήμα σε εκπροσώπους του δικομματισμού. Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει το τελευταίο διάστημα – σε πιο έντονο βαθμό- και στον ραδιοφωνικό σταθμό «Στο κόκκινο», με αιτιολογία δήθεν τον πλουραλισμό.

- Δεν υπήρξε πολιτική ανάδειξης στελεχών (και ειδικότερα των μεσαίων σε επίπεδο ΠΚ και ΝΕ) με σκοπό τη μετέπειτα προώθησή τους σε ανώτερα κομματικά επίπεδα, παρά μόνο με τη λογική των τασικών επετηρίδων. Εδώ συχνά βρίσκεται η μεγαλύτερη αδυναμία, αφού στα πλαίσια των εσωκομματικών ισορροπιών κυριαρχούν διατασικές συνεννοήσεις που αναπαράγουν το ίδιο σκηνικό στο επίπεδο των κεντρικών στελεχών.

- Δεν εφαρμόζονται οι καταστατικές διατάξεις για την επιλογή και εναλλαγή των στελεχών μας σε εκλόγιμες θέσεις στη Βουλή. Η ίδια νοοτροπία ισχύει και στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές ενώσεις, καθώς και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

- Δεν έγινε ποτέ κρίση και αξιολόγηση των επαγγελματικών και αποσπασμένων στελεχών. Για μας θα έπρεπε κάθε χρόνο στην ΚΠΕ να παρατίθενται στοιχεία αξιολόγησης των στελεχών αυτών, με πρόταση συνέχισης ή ανάθεσης άλλου έργου και με παράλληλη γνωστοποίηση της οικονομικής αποζημίωσης που λαμβάνουν.

- Δεν αναδείχθηκε η Πολιτική Κίνηση ως βασικό κύτταρο μιας επιτυχούς κομματικής ανασυγκρότησης, δεν αναβαθμίστηκε πολύπλευρα η έννοια του μέλους, δεν αναπτύχθηκε η συντροφική αλληλεγγύη στα πλαίσια μιας πλούσιας και πυκνής εσωτερικής δημοκρατικής ζωής. Για μια ακόμη φορά από τις θέσεις που παρουσιάζονται απουσιάζει πλήρως ένα σχέδιο αναζωογόνησης των ΠΚ, οι οποίες συνήθως λειτουργούν είτε με τη δύναμη της αδράνειας είτε χάρη στο προσωπικό φιλότιμο κάποιων τοπικών στελεχών.

- Δεν δημιουργήσαμε ένα σύγχρονο θεωρητικό έντυπο. Η διεξαγωγή τακτικών εσωκομματικών δημοψηφισμάτων για τα κρίσιμα πολιτικά ζητήματα, η δρομολόγηση διαδικασιών επικύρωσης και εμπλουτισμού από τα μέλη των σχεδίων αποφάσεων των ανώτερων οργάνων, η διεύρυνση της κομματικής πολιτικής ύλης, θα συμβάλουν καίρια στην διαμόρφωση και εμπέδωση των συλλογικών αποφάσεων, σε συνδυασμό με την σύνδεση της καθημερινής λειτουργίας των οργανώσεων με τη θεωρητική αναζήτηση και τη διαρκή επαφή με τους κοινωνικούς αγώνες και τα κινήματα.

Δυστυχώς η κατάσταση είναι άσχημη. Είναι στη φάση που γίνεται πλέον επικίνδυνη και χρήζει άμεσης αντιμετώπισης, ειδάλλως σύντομα θα αδυνατούμε να υπηρετήσουμε αποτελεσματικά αποφάσεις που είναι ζωτικές για τη σταθεροποίηση μιας φυσιογνωμικά συμπαγούς αριστερής κοινωνικής βάσης. Σε αυτό το πλαίσιο, ακόμη κι αυτά τα ψήγματα μέτρων που προτείνουν οι «Θέσεις», από τα οποία μερικά κινούνται σε σωστή κατεύθυνση, δεν λύνουν το πρόβλημα. Απαιτούνται ριζικές τομές, οι οποίες περιγράφονται στη συνέχεια.

7β. Να θέσουμε ως προτεραιότητα την ιδεολογικο-πολιτική ενότητα

Στη σημερινή συγκυρία, με την πλήρη ηγεμονία του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού και την επίθεση που έχει εξαπολύσει, επιβάλλεται να προχωρήσουμε στην επανίδρυση του κόμματος στην κατεύθυνση της πολιτικοϊδεολογικής του ενότητας.

Η αδυναμία του ΣΥΝ δεν οφείλεται κυρίως στην οργανωτική ανεπάρκεια, αλλά στην έλλειψη σαφούς σχεδίου που (α) θα διαμορφώνει κοινές αξιακές συμπεριφορές, (β) θα μπορεί να συγκινεί τα μέλη του, να τα συνεγείρει και να τα τροφοδοτεί ιδεολογικά και πολιτικά στη σύγκρουση με τη

νεοφιλελεύθερη ηγεμονία. Ο ΣΥΝ ως κόμμα πολιτικής και προγραμματικής ενότητας, ό,τι είχε να προσφέρει το προσέφερε. Σύντομα δεν θα αρκεί ούτε απλά η συμμετοχή μας στα κινήματα και στους αγώνες, αν δεν φανούμε ικανοί να συγκροτήσουμε έναν συνεκτικό πολιτικοϊδεολογικό φορέα της σύγχρονης ριζοσπαστικής αριστεράς.

Απέναντι στη σφοδρή ιδεολογική επίθεση του συστήματος, πιστεύουμε ότι το κόμμα θα πρέπει να έχει συγκεκριμένες απαντήσεις για τη δομική κρίση του και να εργάζεται για την ανατροπή του. Μόνο έτσι θα μπορέσουμε να βαθύνουμε και να στεριώσουμε τις πολιτικές συμμαχίες τόσο στον ΣΥΡΙΖΑ (για τον οποίο ούτως ή άλλως προτεραιότητα πρέπει να είναι η σταδιακή μετεξέλιξή του) όσο και στην κοινωνία, τη στιγμή που ο καπιταλισμός ξεριζώνει βασικές κοινωνικές κατακτήσεις. Αυτό μπορεί να περιγραφεί με ένα σύνθημα: Να ξαναδιαβάσουμε το μαρξισμό, να έλθουμε σε επαφή με τα ριζοσπαστικά ρεύματα της σοσιαλιστικής σκέψης, για να μπορέσουμε να αναδείξουμε αποτελεσματικά τα σημερινά πολιτικά επίδικα, πάνω στα οποία θα στηριχθούμε για μια νέα αριστερή ηγεμονία του 21ου αιώνα.

7γ. Να συμφωνήσουμε σε βασικές αρχές λειτουργίας

Ο ΣΥΝ δεν μπορεί να συνεχίσει άλλο να λειτουργεί ως άθροισμα παραγόντων ή ομάδων, οι οποίοι ενίοτε υπηρετούν καταφανώς διαφορετικές στρατηγικές, αλλά ως κόμμα μελών που συμφωνούν σε τέσσερις βασικές αρχές:

(i) Η αρχή της πλειοψηφίας, έτσι όπως αυτή εκφράζεται από τις δημοκρατικές διαδικασίες του Συνεδρίου και των δημοψηφισμάτων, καθώς και μέσα από την Κεντρική Πολιτική Επιτροπή.

(ii) Η αρχή της πολυτασικότητας. Όχι όμως των τάσεων - μηχανισμών στελεχικής διαιώνισης και αναπαραγωγής, αλλά των τάσεων – ιδεολογικών ρευμάτων που με διαλεκτικό τρόπο παράγουν στοιχεία ιδεολογίας και εναλλακτικών στρατηγικών, με στόχο την ανατροπή του καπιταλισμού.

(iii) Η αρχή της «διάχυσης της εξουσίας» σε όλο το κόμμα. Σε αυτό το πλαίσιο:

- Επικεφαλής του κόμματος δεν είναι κάποιος παντοδύναμος πρόεδρος, εκλεγμένος από το Συνέδριο, αλλά γραμματέας που εκλέγεται εμμέσως από την ΚΠΕ. Αυτός δεν είναι απλά ο εγγυητής των τασικών ισορροπιών, ούτε ο πρωτοποριακός ηγέτης που επικοινωνεί απευθείας με τα μέλη (χωρίς να αμφισβητούμε ότι και τα πρόσωπα παίζουν σημαντικό ρόλο, όπως ακόμη και σήμερα φαίνεται χαρακτηριστικά στη Λατινική Αμερική με τους Τσάβες, Μοράλες, Κορέα), αλλά η συμβολική έκφραση της ηθικής, πολιτικής και ιδεολογικής μαχητικότητας και συνέπειας του κόμματος. Το ίδιο ισχύει και για τα μέλη της ΠΓ.

- Αποφασιστικό όργανο στην καθημερινή δουλειά είναι η ΚΠΕ. Σήμερα οι ουσιαστικές αποφάσεις λαμβάνονται στην ΠΓ, ενώ τα μέλη της ΚΠΕ μετατρέπονται από πολιτικά στελέχη σε απλούς επικυρωτές. Κατ' αυτόν τον τρόπο, πολλοί στα καθοδηγητικά όργανα διαπαιδαγωγούνται με την κουλτούρα της στοίχισης πίσω από κεντρικά στελέχη ή συμπαγείς ομάδες, καθώς και της πόλωσης στο ζήτημα της εφαρμογής των αποφάσεων, εφαρμόζοντας μόνο όσες τους βρίσκουν σύμφωνους.

- Η συμμετοχή της μεσαίας και κατώτερης στελέχωσης (νομαρχιακές, γραμματείες ΠΚ, μέλη) δεν εξαντλείται μόνο στα συνέδρια, αλλά είναι κοινωνός και συνδιαμορφωτής της πολιτικής του κόμματος. Όλες οι προτάσεις, πριν συζητηθούν στην ΚΠΕ, πρέπει να περνούν από διάλογο στη βάση και τα αποτελέσματά του να λαμβάνονται σοβαρά υπ' όψιν. Ο θεσμός των εσωκομματικών δημοψηφισμάτων πρέπει να διευρυνθεί και σε αμιγώς πολιτικά ζητήματα, αντί να περιορίζεται στη σειρά εκλογής των ευρωβουλευτών.

(iv) Η αρχή της εναλλαγής. Η μακρόχρονη παρουσία των ίδιων συντρόφων στα όργανα του κόμματος και στη δημόσια εκπροσώπησή του, παγιώνει μία εικόνα κόμματος προσωποποιτήτων, των οποίων μάλιστα ο ρόλος είναι ετεροβαρής σε σχέση με τις κοινές αποφάσεις. Παράλληλα εθίζει τη βάση στη λογική της αντιπροσώπευσης, η οποία με τη σειρά της στρώνει το έδαφος για τη διαμόρφωση κλειστών ηγετικών ομάδων που διαρκώς αναπαράγουν τους εαυτούς τους ή τις λογικές τους - αυτό που η πολιτική επιστήμη αποκαλεί "σιδηρούν νόμο της ολιγαρχίας". Μοναδικός τρόπος για να σπάσει αυτός ο φαύλος κύκλος είναι οι καθιέρωση της εναλλαγής και των περιορισμένων θητειών σε όλα τα αξιώματα, κομματικά και δημόσια.

7δ. Να υλοποιήσουμε συγκεκριμένες αλλαγές

Αν λοιπόν φιλοδοξεί ο ΣΥΝ να αποτελέσει τη ραχοκοκαλιά μιας νέας αντικαπιταλιστικής αριστεράς του 21ου αιώνα, οφείλει να προχωρήσει στο έκτακτο συνέδριο στις εξής τομές:

- Περιοδικότητα στα κομματικά αξιώματα (ΚΠΕ – ΠΓ) με αναδρομική ισχύ.
- Πλαφόν στις βουλευτικές θητείες (τρεις με αναδρομική ισχύ).
- Περιοδικότητα στις συνδικαλιστικές εκπροσωπήσεις (τρεις θητείες με αναδρομική ισχύ).
- Καθιέρωση του θεσμού της εναλλαγής στα δημόσια και κομματικά αξιώματα.
- Καθιέρωση ισάριθμης συμμετοχής γυναικών – ανδρών στα ψηφοδέλτια.
- Κατάργηση της θέσης του προέδρου του Κόμματος και εκλογή μόνο Γραμματέα της ΚΠΕ.
- Μείωση μελών της Πολιτικής Γραμματείας στην κατεύθυνση της λειτουργικότητας του οργάνου.
- Καθιέρωση ανώτατου ποσοστού συμμετοχής επαγγελματιών στελεχών και αποσπασμένων (όχι πάνω από 60%) σε όλα τα όργανα.
- Η ΠΓ να καταρτίζει πρόγραμμα δράσης με συγκεκριμένες χρεώσεις και χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των αποφάσεων του Συνεδρίου, να σταματήσει να υποκαθιστά την ΚΠΕ και να αγνοεί τις οργανώσεις του κόμματος.
- Κατάρτιση κώδικα δεοντολογίας για τις δημόσιες εμφανίσεις των στελεχών μας στα ηλεκτρονικά αλλά και τα άλλα ΜΜΕ.
- Τακτική αξιολόγηση με ευθύνη της ΚΠΕ όλων των επαγγελματιών στελεχών και των αποσπασμένων
- Ανάδειξη των Πολιτικών Κινήσεων σε βασικό κύτταρο της κομματικής ανασυγκρότησης.
- Καταπολέμηση του φαινομένου κάποιες ΠΚ να αποτελούν κλειστά κλαμπ, με μοναδική λειτουργία την εκλογή συνέδρων.
- Καταπολέμηση των κρουσμάτων αποκλεισμού, μικρομεγαλισμού και μονοπώλησης των θέσεων ευθύνης από “τοπικούς κομματικούς παράγοντες” που αυθαιρετούν με τασικές πλάτες.
- Όλες οι σημαντικές αποφάσεις να περνούν από τις ΠΚ πριν ληφθεί απόφαση από την ΚΠΕ.
- Διεξαγωγή τακτικών εσωκομματικών δημοψηφισμάτων για τα κρίσιμα πολιτικά ζητήματα αλλά και όταν το ζητά το 5% των εγγεγραμμένων μελών.

Συμπερασματικά, κεντρικά επίδικα της πολιτικής ανασυγκρότησης του κόμματος πρέπει να είναι το σπάσιμο των κλειστών μηχανισμών και επετηρίδων, καθώς και η αναβάθμιση του ρόλου των Πολιτικών Κινήσεων, οι οποίες στα πλαίσια των ενδοτασικών ισορροπιών συχνά υποβαθμίζονται και απλώς χρησιμοποιούνται για συσχετισμούς στις εσωκομματικές διεργασίες.

**Αγέλαστος Απόστολος
Βουζουναράς Δημήτρης
Γιάνναρος Ανδρέας
Δάβος Γιώργος
Δούλη Βίκυ
Ζευγολατάκος Βρασίδης
Θεοδωρακάκος Κυριάκος
Ιωσηφίδη Ράνια
Λουράντου Αθηνά
Μαρκάκη Ρούσα
Ματθαίου Γιώργος**

**Μέλισσας Μιχάλης
Μπιτσαξή Ελένη
Μποζίκας Νίκος
Μπότσης Παναγιώτης
Πασχάλη Βούλα
Πιλάλης Βαγγέλης
Πιλάλης Χρήστος
Ταπραντζή Τζένη
Χαλβατζιδάκης Δημήτρης
Χαραλαμπόπουλος Χρήστος
Χελάκης Γιώργος**